

VATT-KESKUSTELUALOITTEITA
VATT DISCUSSION PAPERS

427

BUDJETIN
ALUEVAIKUTUKSET –
VALTION
ALUEELLISTAMIS- JA
TUOTTAVUUSOHJELMAN
VAIKUTUKSET
MAAKUNNISSA

Juha Honkatukia
Kimmo Marttila
Pekka Sulamaa

ISBN 978-951-561-733-0 (nid.)

ISBN 978-951-561-734-7 (PDF)

ISSN 0788-5016 (nid.)

ISSN 1795-3359 (PDF)

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Government Institute for Economic Research

Arkadiankatu 7, 00101 Helsinki, Finland

Email: etunimi.sukunimi@vatt.fi

Oy Nord Print Ab

Helsinki, lokakuu 2007

HONKATUKIA, JUHA – MARTTILA, KIMMO – SULAMAA, PEKKA: BUDJETIN ALUEVAIKUTUKSET – VALTION ALUEELLISTAMIS- JA TUOTTAVUUSOHJELMAN VAIKUTUKSET MAAKUNNISSA. Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Government Institute for Economic Research, 2007, (C, ISSN 0788-5016 (nid.), ISSN 1795-3359 (PDF), No 427). ISBN 978-951-561-733-0 (nid.), ISBN 978-951-561-734-7 (PDF).

Tiivistelmä: Tässä tutkimuksessa arvioidaan valtionhallinnon toimintojen alueellistamisen taloudellisia vaikutuksia maakuntatasolla sekä kunnallistalouden ja valtiontalouden tasoilla. Arviointiin käytetään alueellista tasapainomallia. Valtionhallinnon työpaikkojen kehitykseen vaikuttavat henkilöstön vanhenemisen aiheuttama luonnollinen poistuma sekä ennen kaikkea valtion tuottavuusohjelma, jonka vaikutuksista tutkimuksessa esitetään myös arvio. Alueellistaminen näkyy valtionhallinnon työpaikkojen vähenemisenä pääkaupunkiseudulla ja niiden liisääntymisenä muualla Suomessa. Tutkimuksen mukaan alueellistaminen kompensoi ikääntymisen vaikutuksia useissa maakunnissa, mutta kokonaisuudessaan se ei kompensoi julkishallinnon työntekijämäärän poistumaa.

Asiasanat: Alueellistaminen, tuottavuusohjelma, tasapainomallit

HONKATUKIA, JUHA – MARTTILA, KIMMO – SULAMAA, PEKKA: BUDJETIN ALUEVAIKUTUKSET – VALTION ALUEELLISTAMIS- JA TUOTTAVUUSOHJELMAN VAIKUTUKSET MAAKUNNISSA. Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Government Institute for Economic Research, 2007, (C, ISSN 0788-5016 (nid.), ISSN 1795-3359 (PDF), No 427). ISBN 978-951-561-733-0 (nid.), ISBN 978-951-561-734-7 (PDF).

Abstract: This paper analyses regional effects of two policy scenarios: a public sector productivity increase and a de-centralisation of the public sector. The analysis uses a regional, computable general equilibrium model developed for the Finnish economy at the Government Institute for Economic Research. Overall the results indicated that decentralization compensates the effects on ageing on public sector employment in some regions, but not for the country as a whole. Moreover, other policy programmes, such as the productivity programme, are seen to have a marked effect on regional, public sector employment as well.

Key words: Regional policy effects, CGE-model, public sector productivity, decentralization

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Alueellistamisen ja tuottavuusohjelman vaikutukset valtion henkilöstöön	2
2.1 Alueellistaminen	2
2.2 Tuottavuusohjelman henkilöstöä vähentävä vaikutus	5
3 Verokertymän laskenta	12
3.1 Kuntien verokertymän laskenta	12
3.2 Valtion verokertymän laskenta	13
4 Laskentamenetelmästä	18
4.1 VATT:n alueellinen tasapainomalli	18
4.2 Poliittikkaskenaarioiden muutosten kuvaaminen laskentamallissa	19
5 Laskelmien tulokset	24
6 Johtopäätökset	33
Lähteet	34

1 Johdanto

Valtionhallinnon työpaikkojen kehitykseen vaikuttavat lähivuosisikymmeninä henkilöstön vanhenemisen aiheuttama luonnollinen poistuma sekä useat politiikkaohjelmat. Tämän tutkimuksen tavoitteena on arvioida valtionhallinnon toimintojen alueellistamisen sekä valtion tuottavuusohjelman taloudellisia vaikutuksia maakuntatasolla. Tutkimuksessa arvioidaan näiden politiikkaohjelmien vaikutuksia maakuntien taloudelliseen kehitykseen sekä kunnallistalouden ja valtionalouden tasapainoon.

Alueellistamisella tarkoitetaan valtionhallinnon toimintojen siirtämistä pääkaupunkiseudun ulkopuolella hoidettavaksi. Pitkällä tähtäimellä alueellistaminen näkyy valtionhallinnon työpaikkojen vähenemisenä pääkaupunkiseudulla ja niiden lisääntymisenä muualla Suomessa.

Alueellistamisella pyritään osaltaan tasaamaan maakuntien taloudellista kehitystä. Alueellistamisen vaikutukset tulevat siksi näkyviin maakuntien verotulojen mahdollisena paranemisena. Uusimaa menettää tuloja toimintojen siirtymisen myötä, vaikkakin ruuhkautumisen aiheuttamat kustannuspaineet voivat osaltaan lieventyä alueellistamisen ansiosta. Alueellistaminen vaikuttaa toki myös maakuntien menoihin, lisäähän kasvanut väestö julkispalvelujen kysyntää. Tässä tutkimuksessa arvioidaan, millaisia rahoitusaseman muutoksia alueellistamisesta seuraa kunnallis- ja valtionalouteen maakunnittain.

Tuottavuusohjelman keskeinen tavoite on tehostaa hallintoa muun muassa päällekkäisyyksiä karsimalla. Tuottavuusohjelma vaikuttaa henkilöstön määrään ennen kaikkea siten, että osaa poistuman kautta vapautuneista vakansseista ei täytetä. On selvää, että alueellistamisen tarkasteleminen irrallaan tuottavuusohjelmasta antaa harhaanjohtavan kuvan henkilöstömäärän todellisesta kehityksestä. Niinpä tässä tutkimuksessa tarkastellaan erillisvaikutusten lisäksi myös alueellistamisen ja tuottavuusohjelman yhteisvaikutuksia.

Tutkimuksen rakenne on seuraava. Tutkimuksen toisessa luvussa esitellään alueellistamisen ja tuottavuusohjelman henkilöstövaikutuksien arvioinnin lähtökohdat. Kolmannessa luvussa tarkastellaan verotulojen arviointia. Neljännessä luvussa esitellään laskentamenetelmä ja viidennessä luvussa laskelmien tulokset. Kuudennessa luvussa esitetään tutkimuksen johtopäätökset.

2 Alueellistamisen ja tuottavuusohjelman vaikutukset valtion henkilöstöön

Tässä luvussa esitellään aluksi julkisyhteisön alueellistamisen vaikutusten arvioinnissa käytetyt lähtötiedot ja -oletukset maakunnittain. Alueellistamisesta on olemassa varsin yksityiskohtaiset suunnitelmat, joiden varassa laskenta on suoraviivaista suorittaa. Sen sijaan tuottavuusohjelman alueellisia vaikutuksia ei ole raportoitu samalla tarkkuudella, vaan ne on arvioitava muiden tietojen perusteella. Tässä tutkimuksessa tuottavuusohjelman alueellinen vaikutus lasketaan luonnollisen poistuman avulla olettaen, että tuottavuusohjelma toteutetaan siten, ettei julkisesta hallinnosta luonnollisen poistuman kautta poistuvan työvoiman tilalle palkata vastaavaa määrää uusia työntekijöitä. Tuottavuusohjelman henkilövaikutusten arviointi muodostaa luvun toisen osan.

2.1 Alueellistaminen

Alueellistamisella tarkoitetaan valtionhallinnon toimintojen siirtämistä pääkaupunkiseudun ulkopuolella hoidettavaksi. Alueellistaminen on hallinnon ja alueiden kehittämistä, jossa keskeistä on sovittaa alueellistettava toiminto ja alueiden osaaminen tukemaan toisiaan.

Sisäasiainministeriö ja valtioneuvoston kanslia koordinoivat hallinnonaloilla tehtävää alueellistamistyötä. Ministeriöiden alueellistamishankkeet kulkevat poikkihallinnollisen Alueellistamisen koordinaatioryhmän kautta. Tukipalveluiden uudelleen järjestämistä linjataan puolestaan Valtionhallinnon tukipalveluiden uudelleen järjestämisen ja alueellistamisen koordinaatioryhmässä ja niitä ohjeistetaan Valtiokonttorin Kieku-hankkeen ja Valtiovarainministeriön ohjausryhmän toimesta. Myös hallinnon aluekehityksen ministeriryhmä käsittelee hankkeet.

Liitteessä 2 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2006, todetaan mm.

Alueellistamisen piiriin kuuluvat kaikki valtion toiminnot ja yksiköt. Alueellistaminen toteutetaan maan tasapainoista kehitystä edistäen ottaen huomioon valtioneuvoston 15.1.2004 hyväksymät valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet sekä alueiden olemassa olevia vahvuuksia hyödyntäen ja tukien. Sijoittamisessa otetaan huomioon myös sijoitusalueeseen kohdistettavat muut kehittämistoimet ja näin muodostuva kokonaisuus. Alueellistamistoimenpiteiden tavoitteena on 4 000–8 000 työpaikan sijoittaminen pääkaupunkiseudun ulkopuolelle vuoden 2015 loppuun mennessä.

Tässä raportissa hyödynnettiin sisäasiainministeriöstä saatua alueellistamista koskevaa aineistoa, jossa on lueteltu kaikki alueellistamispäätökset ministeriöittäin ja maakunnittain. Kuvio 1 havainnollistaa alueellistamisen kohdentumista eri maakuntien välillä.

Käytetyssä aineistossa mukana olivat kaikkien ministeriöiden alaiset alueellistamistoimet vuosina 2001–2006 (sekä päätetyt ja suunnitellut). Alueellistamisen kokonaishenkilötyövuosimäärä oli 3378. Osa hankkeista toteutetaan vuoteen 2010 mennessä. Suurimpia yksittäisiä hankkeita ovat:

Oikeusministeriön talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus: Hämeenlinna, Turku, Kuopio (yhteensä 130 htv), Maavoimien esikunnan siirto Mikkeliin (yhteensä 250 htv), Merivoimien esikunnan siirto Turkuun (yhteensä 140 htv), talous- ja palkkahallinnon siirto Hämeenlinnaan (yhteensä 190 htv), Verohallituksen tuotantokeskus Jyväskylään (130 htv) ja Maaseutuvirasto Seinäjoelle (200 htv).

Kuvio 1. Toteutuneet, suunnitellut ja päätetyt alueellistamistoimet
21.4.2006

Alueellistamistoimet

Toteutetut ja päätetyt sekä suunnitelmat
21.4.2006

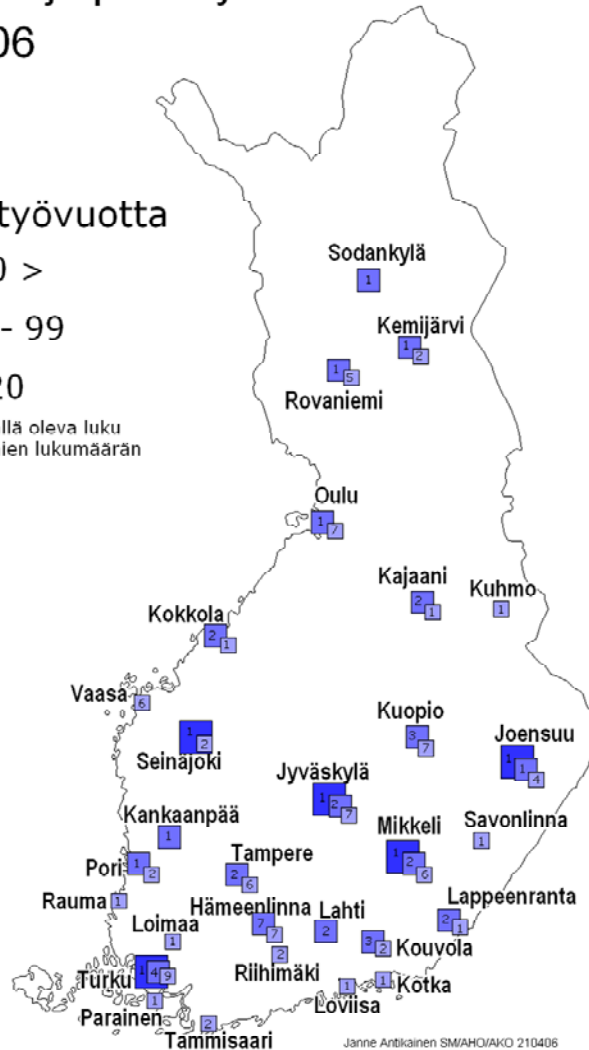
henkilötyövuotta

■ 100 >

■ 20 - 99

■ < 20

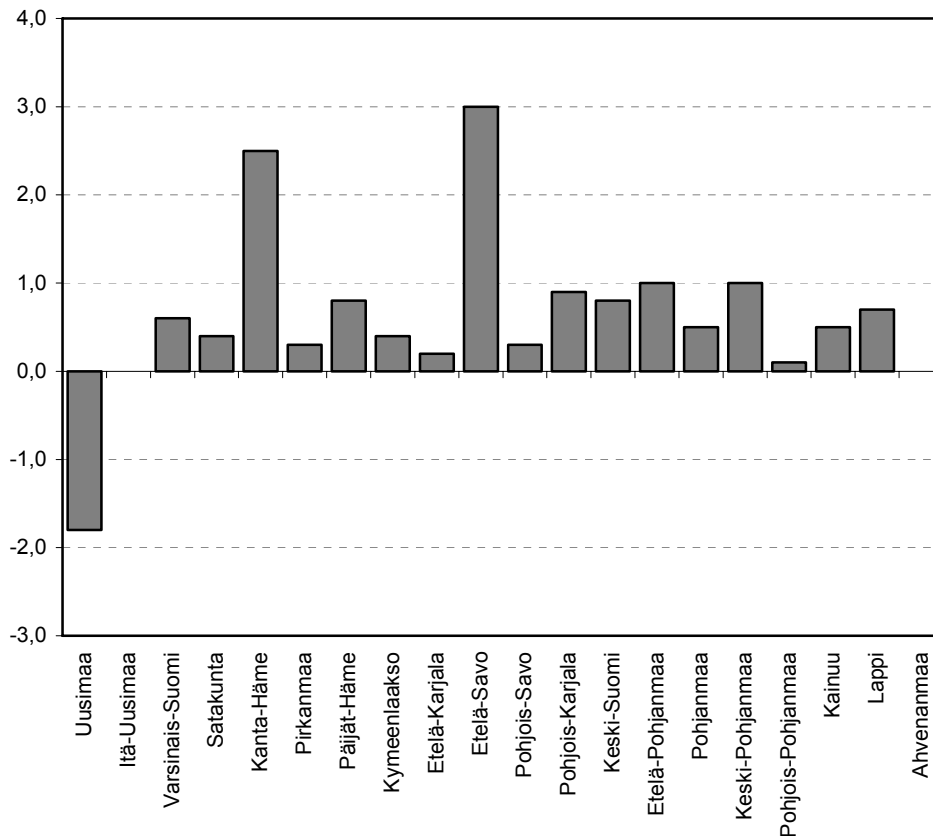
symbolin sisällä oleva luku
ilmaisee toimien lukumäärän

Alueellistamisen keskeinen vaikutus on julkisen sektorin työpanoksen muutos. Muutoksen suhteellinen merkitys vaihtelee alueellisesti. Kuviossa 2 on tarkasteltu alueellistamisen vaikutuksia julkisen sektorin työpanokseen eri maakunnissa. Alueellistaminen kohdistuu merkittävästi Etelä-Savoon ja Kanta-Hämeeseen. Uusimaa toimii alueellistamisen lähteenä, mutta todellisuudessa kaikki siirtyvät työpaikat eivät poistu Uudeltamaalta välittömästi, vaan lyhyellä tähtämellä siirtyvä toiminto työllistää uutta henkilöstöä uudella sijoituspaikalla tehtävän

entisen henkilöstön työllistyessä muutoin Uudellamaalla. Pitemmällä tähtäimellä tämä kaksoismiehitys kuitenkin poistunee.

Kuvio 2. Alueellistamisesta aiheutuva julkisen sektorin työpanoksen suhteellinen muutos

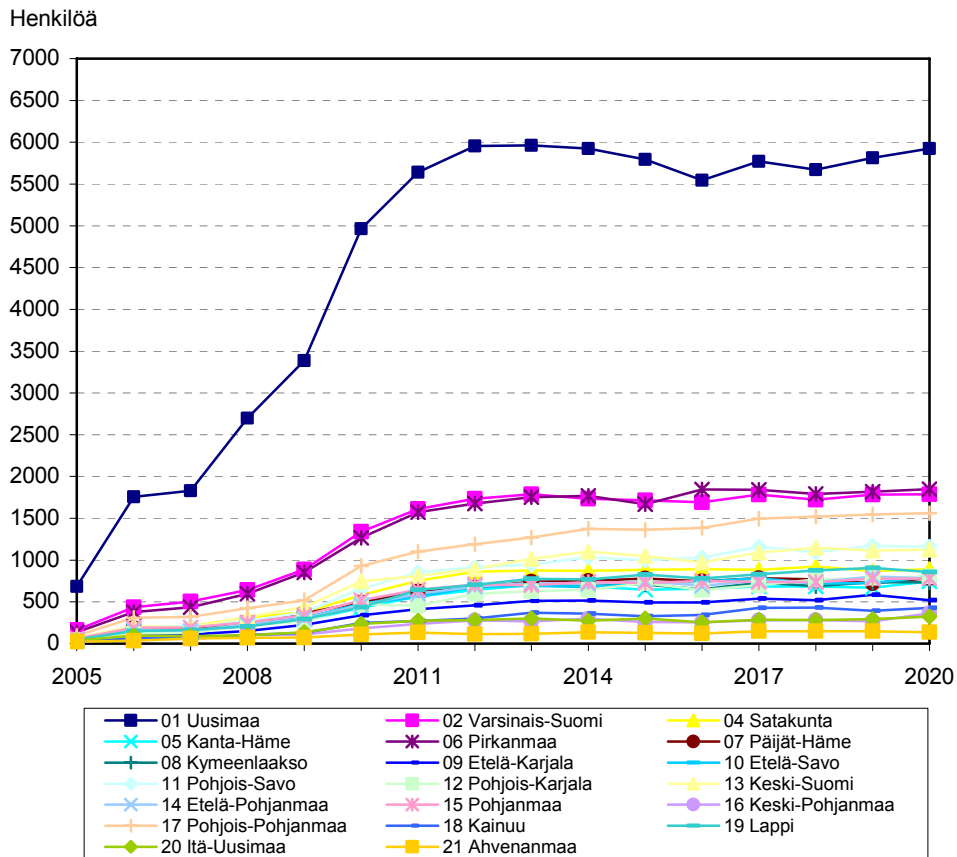

2.2 Tuottavuusohjelman henkilöstöä vähentävä vaikutus

Tuottavuusohjelmalla pyritään nostamaan julkisen sektorin tuottavuutta työntekijää kohden useiden eri toimien avulla. Tämän tutkimuksen kannalta keskeinen tuottavuusohjelman toimenpide on eläköityvän henkilöstön korvaaminen vain osittain uusilla työntekijöillä, joka johtaa valtion henkilöstön nettomääräiseen vähenemiseen. Tuottavuusohjelman henkilöstövaikutusten arviointi perustuu tässä tutkimuksessa toisaalta arviointiin julkisyhteisöjen työvoiman luonnollisesta poistumasta, toisaalta tuottavuusohjelman eri hallinnonaloja koskevista toimituksista, joiden perusteella voidaan arvioida poistuvaa henkilöstöä korvaavan rekrytoinnin kohdentumista eri hallinnonaloille.

Poistuman arvioinnissa hyödynnetään useita eri lähteitä. Tiedot työikäisestä väestöstä julkisen hallinnon toimialalla ikäryhmittäin ja maakunnittain saadaan Kauppa- ja Teollisuusministeriön julkaisemasta toimiala-online -internetpalvelusta. Tieto eläkkeelle jääneistä henkilöistä perustuu Eläketurvakeskuksen tuottamaan Tietoa Suomen eläkkeensaajista 2005 -julkaisuun, jonka taulukossa 2.1.1 on esitetty Suomessa vuonna 2005 eläkkeelle jääneet henkilöt ikäluokittain.

Kuvio 3. Eläkeiän (65 vuotta) saavuttava väestö maakunnittain

Kuviossa 3 havainnollistetaan eläköitymistä maakunnittain ennusteella 65 vuotta täyttävien määrästä. Kuvion perusteella on selvää, että eläköityminen tulee vaikuttamaan työvoimaan voimakkaasti lähivuosina. Eläköitymisen vaikutuksen arvioimiseksi julkishallinnossa tarvitaan kuitenkin lisätietoja.

Tässä tutkimuksessa eläkkeelle jäävien osuutta arvioidaan vuoden 2005 tietojen perusteella. Laskelmassa oletetaan, että työelämästä poistuu eläkkeelle joka vuosi ikäryhmittäin yhtä suuri osuus kuin vuonna 2005. Poistuma julkiselta sektorilta voidaan arvioida tämän tiedon perusteella, kun tunnetaan julkisessa hallinnossa työskentelevien ihmisten lukumäärä maakunnittain ja ikäryhmittäin vuoden 2005 tiedoista lasketun kertoimen avulla.

Huomion arvoista on, että tiedot eläkkeelle jääneistä henkilöistä on esitetty vain viiden vuoden välisinä luokkina, jolloin kertoimiakaan ei voida muodostaa tämän tarkemmalla tasolla. Tämän vuoksi kaikkiin ikätasoihin luokan sisällä käytetään samaa kerrointa.

Laskenta suoritetaan seuraavan kaavan perusteella:

$$P_{r,i,t+1} = TO_{r,i,t+1}^h \times M_{l,t}, \text{ jossa}$$

P = poistuma

M = kerroin

TO = Työssä olevat henkilöt

l = ikäluokka

t = aika vuosina

h = julkisen hallinnon toimialat

r = maakunta

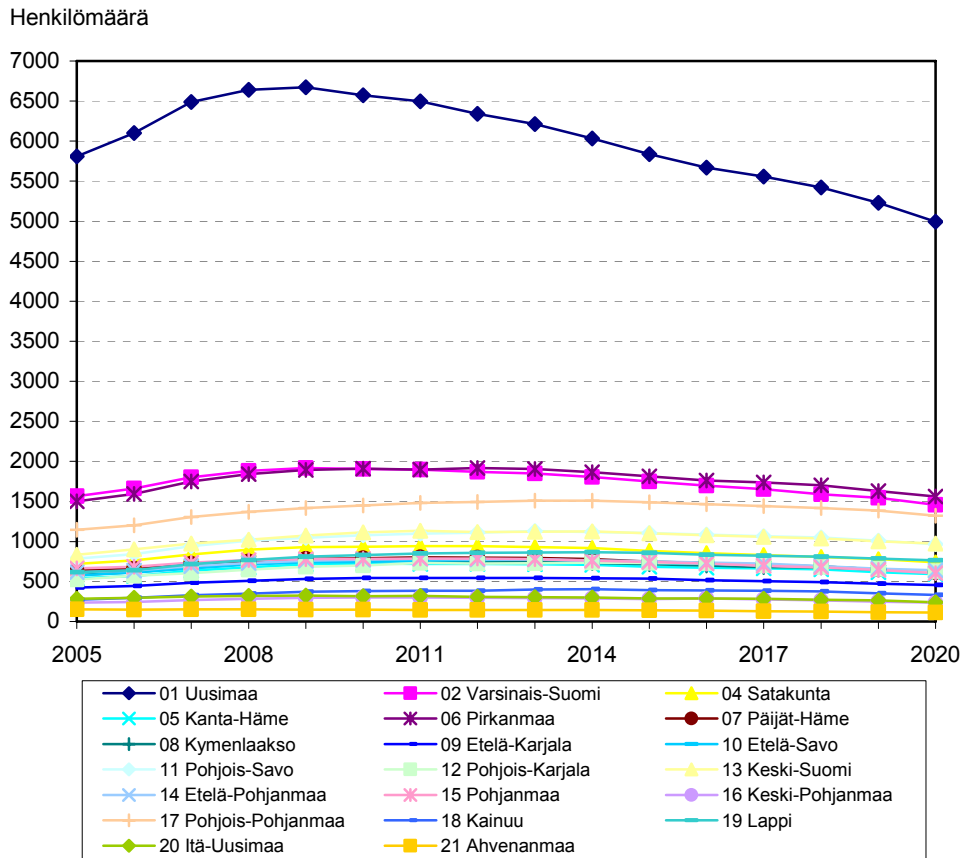
i = ikä vuosina

Laskelmassa joudutaan myös arvioimaan työllisyyskehitystä hallinnonaloittain. Tämä tehdään alla esitetyn kaavan mukaisesti vähentämällä hallinnonalan työssä olevien määrästä vuoden aikana poistunut työvoima ja viemällä aiempia ikäluokkia yhdellä vuodella eteenpäin. Näin laskentaa voidaan jatkaa myöhemmille vuosille.

$$TO_{r,i,t+2}^h = (TO_{r,i,t+1}^h - P_{r,i,t+1})$$

Kuviossa 4 on esitetty menetelmällä tuotetut tulokset vuodesta 2005 vuoteen 2020 asti. Tiedot sisältävät kaikki julkisen hallinnon toimialoilla työskentelevät henkilöt, eikä niitä ole jaettu erikseen kunnallishallinnossa ja valtionhallinnossa työskentelevään työvoimaan. Malli ennustaa, että lähes kaikissa maakunnissa eläköityminen kiihtyy vähintään vuoteen 2009 asti. Esimerkiksi Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa eläköitymishuippu hallinnonaloilla tulee vuonna 2009, kun taas Pirkanmaalla vastaava huippu saavutetaan vasta vuonna 2012. Mielenkiintoista on myös havaita, että Ahvenanmaalla eläköitymisessä ei näyttäisi olevan kovinkaan suurta eroa vuosien välillä.

Kuvio 4. Laskennallinen työvoiman vuotuinen poistuma maakunnittain

Tuottavuusohjelmaa arvioitaessa käytetään kolmea eri tilastolähdettä. Koska halutaan tarkastella vain valtionhallinnon tuottavuusohjelman vaikutuksia, on luonnollista poistumaa koskevat tiedot laskettava erikseen valtion- ja kunnallishallinnon osalta. Jakaminen tehdään Valtionvarainministeriön julkaisun Julkinen sektori työnantajana perusteella. Kyseisestä julkaisusta poimitaan tiedot valtion ja kuntien henkilömääristä, joiden suhteella lasketaan kyseisten alasektorien osuus poistumasta. Vuonna 2004 valtion hallinnon osuus kokonaistyövoimasta oli 22,3 prosenttia ($124000/(124000+431000)$) (taulukko 1). Kirkon palveluja ei huomioida laskennassa, koska niiden ei kansantalouden tilinpidossa katsota kuuluvan julkiseen sektoriin, vaan kotitalouksia palveleviin voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin (S15).

Taulukko 1. Tietoa julkisen sektorin henkilöstöstä 2004*

	Valtio	Kunta	Kirkko
Henkilöstön määrä	124 000	431 000	21 400
Naisten osuus	49 %	77 %	70 %
Osa-aikaisten osuus	9 %	14 %	18 %
Vakinaisten osuus	80 %	73 %	66 %
Virkasuhteisten osuus	83 %	40 %	48 %
Työvoimakustannusten osuus	14 %	53 %	62 %

Lähde: Julkinen sektori työnantajana. *Kirkon luvut ovat vuodelta 2005.

Tuottavuusohjelmaa koskien tiedot on saatavissa ministeriötasolla vuoteen 2011 asti (taulukko 2). Tiedot on saatavissa Valtionvarainministeriön julkaisusta nimeltä *Tietoa valtion henkilöstöstä 2005*. Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden tarkoituksena on, että ne johtavat valtion henkilöstömäärän pienenemiseen vuoteen 2011 mennessä yhteensä 9 645 henkilötyövuodella. Tämä on noin 7,9 % valtion koko henkilötyövuosimäärästä. Ministeriötason tieto ei kuitenkaan riitä laskemaan tuottavuusohjelman vaikutuksia alueellisesti.

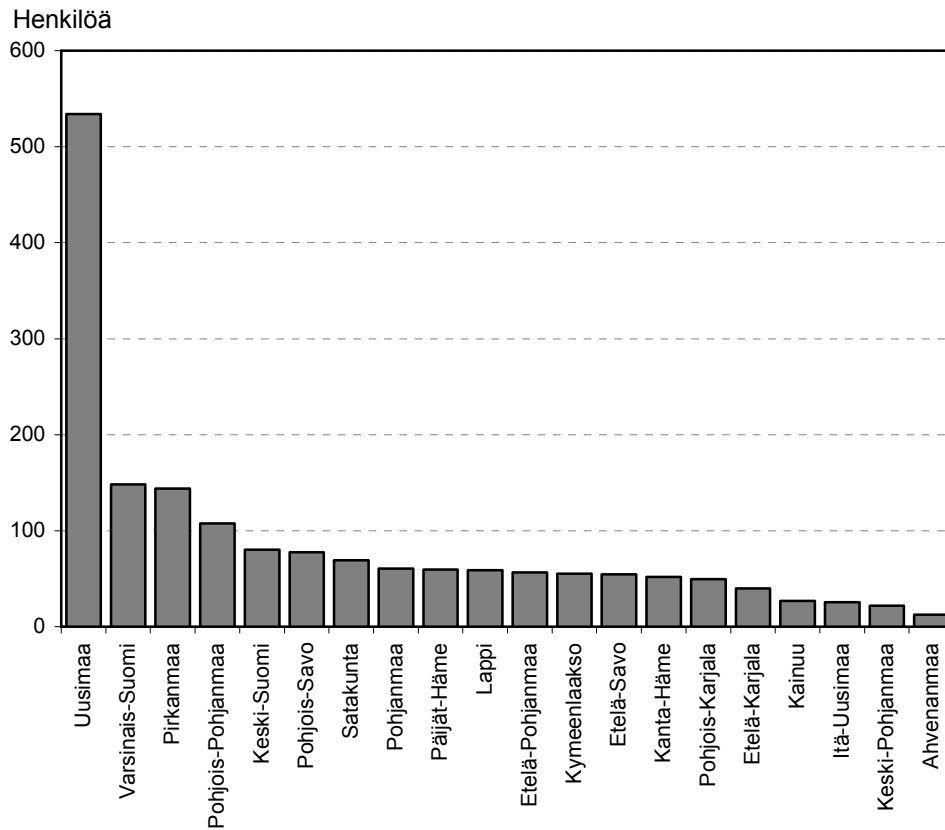
Taulukko 2. Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden vaikutuksen mittaluokka henkilöstötarpeeseen hallinnonaloittain

Hallinnonala	Hallinnonalan henkilöstö 11/2004	Hallinnonalan henkilöstön luonnollinen poistuma (arvio) 2007–2011	Tuottavuus-toimenpiteiden henkilöstömäärää vähentävä vaikutus 2007–2011	Poistuman korvaamisen edellyttämä rekryointitarve 2007–2011
VNK	279	55	22	33
UM	1 649	360	133	227
OM	9 721	2 232	720	1 512
SM	17 964	3 468	960	2 508
PLM	18 053	3 307	1 860	1 447
VM	11 092	2 198	1 630	568
OPM	36 557	8 494	1 300	7 194
MMM	5 595	1 056	580	476
LVM	3 363	739	480	259
KTM	6 855	1 321	700	621
STM	4 167	992	340	652
TM	4 499	820	380	440
YM	3 191	874	250	624
Hallinnonaloittain kohdentamattomat			290	(-290)
Yhteensä	122 985	25 916	9 645	16 271

Kuviossa 5 on laskettu maakunnittaiset tuottavuusohjelman vaikutukset vuonna 2007. Maakunnittaiset osuudet on saatu luonnollista poistumaa laskettaessa muodostetun menetelmän avulla. Kuvioista havaitaan, että esimerkiksi Uudeltamaalta

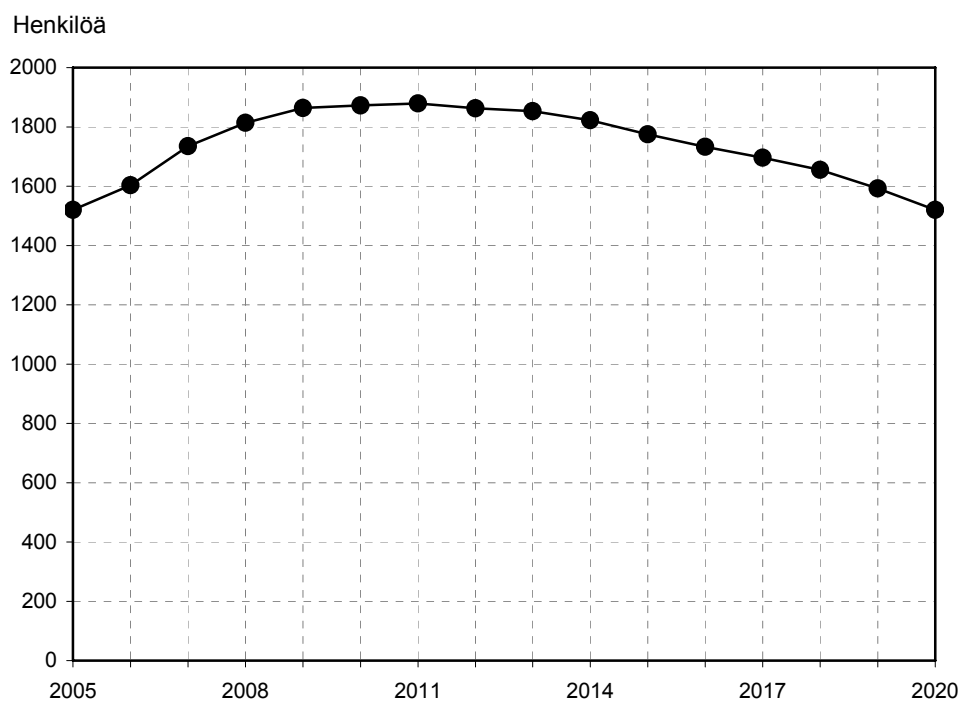
vähentyy hieman yli 500 työpaikkaa. Vastaavasti Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla vähennys on lähes 150 työpaikkaa.

Kuvio 5. Tuottavuusohjelman henkilöstöä vähentävä vaikutus vuonna 2007

Tietoa valtion henkilöstöstä 2005 -julkaisussa on arvioitu, että 9 645 työpaikkaa vähenee valtionhallinnosta vuosien 2007–2011 välillä. Kuviossa 6 on esitetty tutkimuksessa muodostetun menetelmän avulla tuottavuusohjelman vaikutukset vuosittain. Tuotettujen tietojen kokonaissumma koskien vuosia 2007–2011 on 9 165 henkilöä. Suurin osa erosta selittyy sillä, ettei toimiala-onlinesta laskettuihin tietoihin sisälly valtion palveluksessa olevia henkilöitä, jotka työskentelevät jollain muulla kuin määritellyillä hallinnon toimialoilla. Esimerkiksi julkisomisteiset tuotantolaitokset luokitellaan tuotantoalansa mukaiseen toimialaan sen sijaan, että ne laskettaisiin hallintoon.

Kuvio 6. Tuottavuusohjelman vaikutukset henkilöstömäärään vuosittain

3 Verokertymän laskenta

Tässä tutkimuksessa pyritään havainnollistamaan alueellistamisen ja tuottavuusohjelman vaikutuksia valtion- ja kunnallistalouteen arvioimalla niistä aiheutuvia muutoksia valtion ja kuntatalouden rahoitusasemaan. Tässä luvussa esitellään arvioinnissa käytetyt kunnallis- ja valtionveron kertymien laskentamenetelmät. Eri verolajeista pyritään laskelmissa ottamaan huomioon sekä työ- että pääomatulojen verot, yhteisöverot ja kiinteistöverot. Menoista huomioidaan julkisten palvelujen tuotannosta aiheutuvat menot ja keskeiset siirtomenot.

3.1 Kuntien verokertymän laskenta

Kunnallisten verojen kertymän laskenta aloitetaan vuosista 2003–2004, koska näiltä vuosilta on saatavissa julkisyhteisöjen aluetilit sekä kuntien tunnuslukuja koskevat taulut. Julkisyhteisöjen aluetileiltä poimitaan taloustoimea D5R Tulo-, varallisuus-, ym. juoksevat verot koskevat luvut kuntasektorin (S1313) osalta. Kuntien tunnusluvuista poimitaan muuttujat kunnan tulovero, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta. Kyseisten tunnuslukujen summa on lähes sama kuin kansantalouden tilinpidossa käytettävä taloustoimi D5R. Kertomalla yksittäisen tunnusluvun osuus Julkisyhteisöjen aluetileiltä saatavalla kokonaissummalla saadaan tasapainotettua verolajikohtaiset luvut julkisyhteisöjen aluetilien kanssa. Esimerkiksi vuoden 2004 tiedot lasketaan kaavalla:

$$kt_i jt_{r,2004} = jt_{r,2004} * \left(\frac{kt_{i,r,2004}}{\sum_{i=1}^n kt_{i,r,2004}} \right), \text{ jossa}$$

r = maakunta

i = verolaji

jt = käytettävät tiedot julkisyhteisöjen aluetileiltä

kt = käytettävät tiedot kuntien tunnusluvuista

Vuodelle 2005 ei ole käytettävissä julkisyhteisöjen aluetilejä, jolloin kuntien tunnuslukuja koskevat tiedot joudutaan tasapainottamaan koko maan tasolla. Kuntien tunnuslukuja vuodelle 2002 ei ole saatavissa. Tämän vuoksi julkisyhteisöjen aluetileiltä saatavat tiedot lasketaan vuoden 2003 kuntien tunnusluvuista laske-
tuilla osuuksilla. Vuosille 2000–2001 ei ole saatavissa julkisyhteisöjen aluetilejä

eikä kuntakohtaisia tunnuslukuja. Tämän vuoksi kyseiset tiedot joudutaan laskemaan vuodesta 2002 lasketun jakauman perusteella.

3.2 Valtion verokertymän laskenta

Valtion verotuloja ei kansantalouden tilinpidossa jaeta erikseen ansio- ja pääomatuloista saatuihin verotuloihin. Kyseisiä tietoja ei myöskään saada suoraan kansantalouden tilinpidosta. Kansantalouden tilinpidosta ei myöskään suoraan saada tietoa valtion verokertymän alueellisesta jakaumasta. Jakamisessa joudutaankin käyttämään muita lähdeaineistoja. Näitä ovat julkisyhteisöjen aluetilit ja tulo- ja varallisuustilasto.

Koska verojen jakautumista verolajeittain kuvaava tieto saadaan suoraan vain vuodesta 2005, joudutaan jokaiselle laskennassa käytettävälle vuodelle laskemaan kertoimet vuoden 2005 perusteella. Kertoimien käyttö on kuitenkin perusteltua siksi, ettei verotuksen jakautuminen muutu vuosittain kovinkaan paljoa.

Tulo- ja varallisuustilastosta saadaan tieto valtion saamista pääoma- ja ansiotuloveroista maakunnittain. Vuodelta 2005 ei ole saatavissa julkisyhteisöjen aluetilejä, joten kansantalouden tilinpidon valtiosektoria (S1313) koskevista tiedoista vähennetään koko maan tasolla valtion saamat omaisuus- ja ansiotuloverot, jolloin residuaalina saadaan laskettua yhteisöveron osuus. Yhteisöveron osuus alueellistetaan vielä erikseen samassa suhteessa pääoma- ja ansiotuloveroista saadun maakunnallisen jakauman perusteella. Lopuksi kertoimet lasketaan yhdistämällä yhteisöveron osuus muiden verojen kanssa ja jakamalla kansantalouden tilinpidon kokonaissummalla.

$$yv_r = \left(skt_{2005} - \sum_{r=1}^n tv_{r,2005} \right) \times \left(tv_{r,2005} / \sum_{r=1}^n tv_{r,2005} \right), \text{ jossa}$$

skt = verokertymä sektoreittain kansantalouden tilinpidon mukaan

tv = tuloverokertymä

yv = yhteisöverokertymä

Yhteisöveron osuudesta saadaan laskettua kertoimet, joita tarvitaan vuositietojen laskennassa kaavalla:

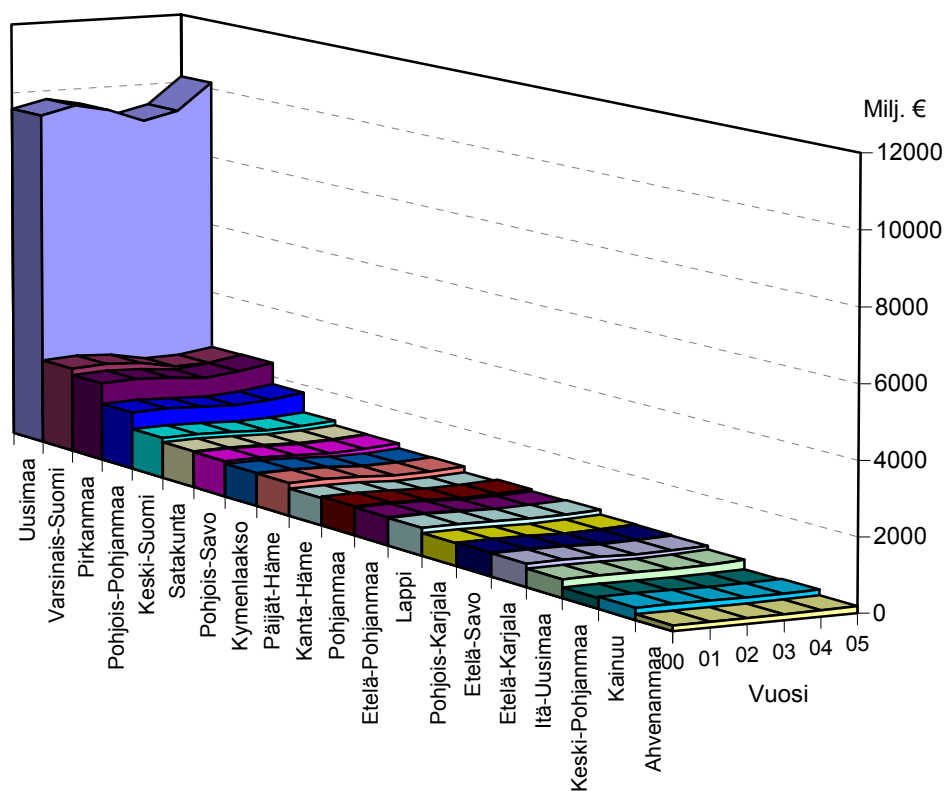
$$k_{r,i,2005} = \left(tv_{r,i,2005} + yv_r \right) / \left(\sum_{r=1}^n \sum_{i=1}^m tv_{r,i,2005} + \sum_{r=1}^n yv_r \right), \text{ missä}$$

k = kerroin verotietojen jakamiseen.

Kertoimen avulla voidaan muodostaa vuosien 2000–2004 tiedoista, käyttämällä hyväksi julkisyhteisöjen aluetilejä (2002–2004) tai suoraan kansantalouden tilinpitoa (2000–2001).

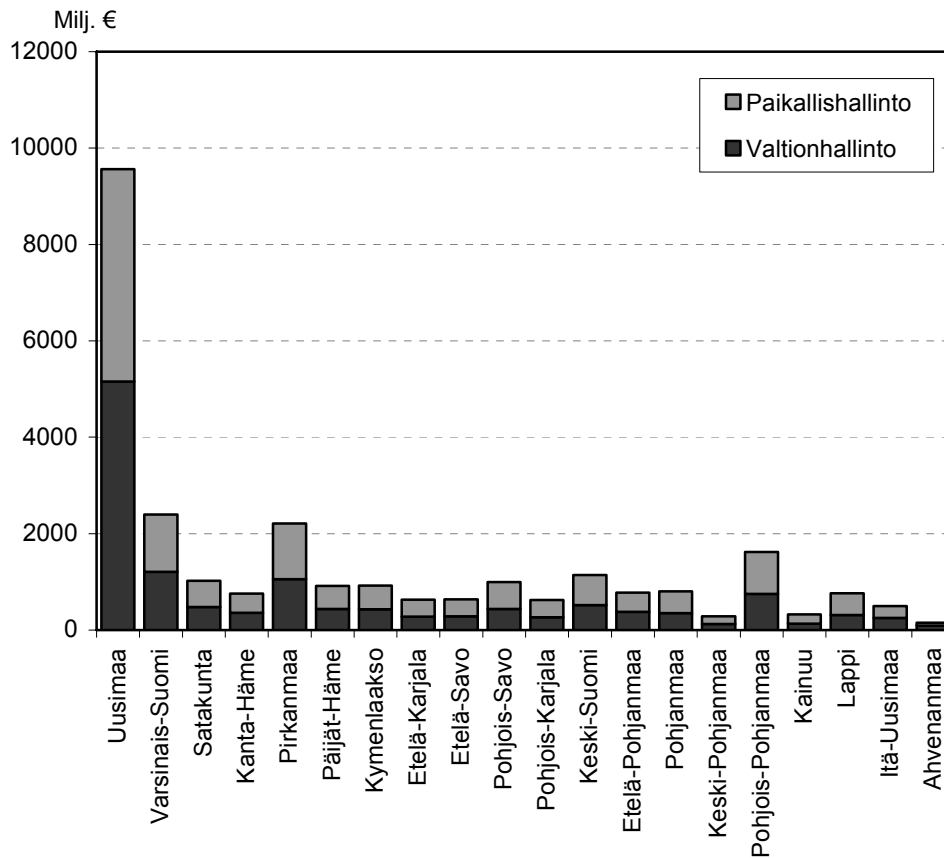
Kuviossa 7 tarkastellaan sitä, kuinka julkisyhteisöjen verokertymät ovat laskelmien mukaan kehittyneet vuosien 2000–2005 aikana. Yleisesti kuviosta voidaan sanoa, että vuosina 2001–2002 verokertymä on pienentynyt lähes kaikissa maakunnissa. Vastaavasti verokertymä on lisääntynyt selvästi vuosien 2003–2005 aikana. Maakuntien välillisissä suhteissa ei ole suuria muutoksia tapahtunut vuosien 2000–2005 välillä. Kuitenkin joitain muutoksia on havaittavissa. Esimerkiksi vertailtaessa Varsinais-Suomea ja Pirkanmaata havaitaan, että Varsinais-Suomesta saatu verokertymä on ollut suurempi aina vuoteen 2003 asti, mutta Pirkanmaan verokertymä on kasvanut selvästi enemmän vuosien 2004 ja 2005 aikana ja ohittanut suuruudessaan Varsinais-Suomen verokertymän.

Kuvio 7. Verokertymä maakunnittain vuosina 2000–2005

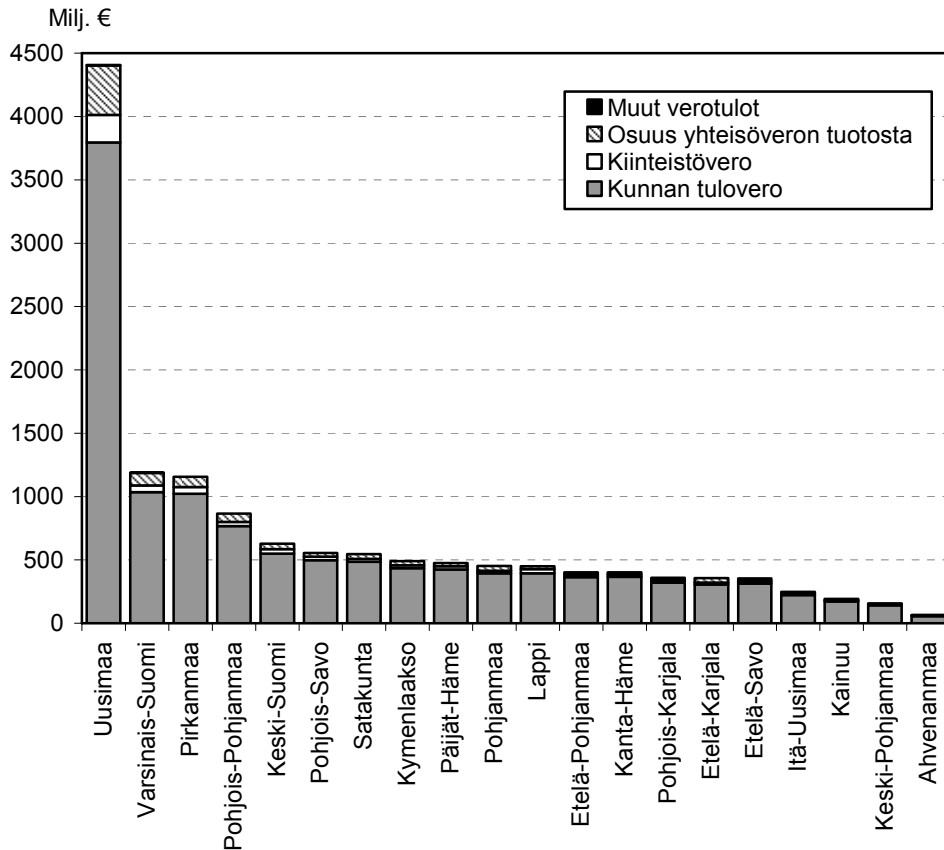
Kuviossa 8 tarkastellaan vuoden 2002 tietoihin. Siinä on esitetty julkisyhteisöjen verokertymä maakunnittain jaettuna valtion- ja kunnallisiin veroihin. Valtion ja kuntien osuus verokertymästä on lähes samanlainen joka maakunnassa. Yleisesti voidaan sanoa, että hieman yli 50 prosenttia verotuloista menee valtiolle.

Kuvio 8. *Valtionhallinnon ja paikallishallinnon verokertymä maakunnittain vuonna 2002*

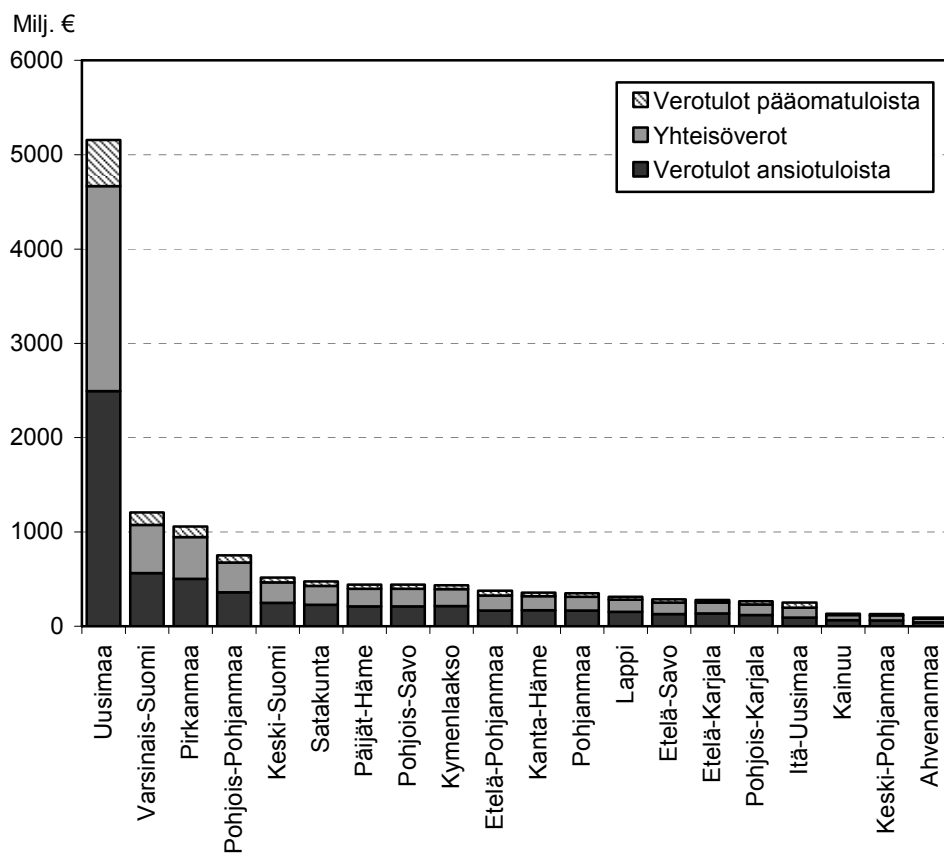
Kuviossa 9 on esitetty kuntien verokertymä verolajeittain vuonna 2002. Kuntien verot on jaettu neljään verolajiin: kunnan tulovero, kiinteistövero, osuus yhteisöveron tuotosta ja muut verotulot. Suurin osa kuntien verokertymästä saadaan kunnan tuloveroina. Niiden osuus kaikista veroista vaihtelee maakunnittain 86 ja 91 prosenttiyksikön välillä. Toiseksi suurin osuus tulee osuutena yhteisöverojen tuotosta. Niiden osuus vaihtelee maakunnittain 4–9 prosenttiyksikön välillä. Vastaavasti kiinteistöveron osuus vaihtelee 4–8 prosenttiyksikön välillä. Muiden verotulojen osuus kaikkien maakuntien osalla jää selvästi alle 0.05 prosenttiin.

Kuvio 9. Kunnallishallinnon verokertymä verolajeittain 2002

Kuvioon 10 on koottu valtion verokertymä verolajeittain vuonna 2002. Valtion verotulot on jaettu verotuloihin ansiotuloista, verotuloihin pääomatuloista ja yhteisöveroihin. Ansiotulojen osuus on maakunnissa kaikkein suurin. Lukuun ottamatta Itä-Uuttamaata, ansiotulojen osuus vaihtelee 44 ja 49 prosenttiyksikön välillä. Itä-Uudellamaalla ansiotulojen osuus verotuloista on huomattavan pieni, vain noin 36 prosenttia. Vastaavasti tarkasteltaessa pääomatuloista saatua verokertymää havaitaan, että Itä-Uudellamaalla pääomaverojen osuus on noin 22 prosenttia ja muiden maakuntien kohdalla osuus vaihtelee 9 ja 13 prosenttiyksikön välillä. Yhteisöveroa ei laskentamenetelmällä saada jaetuksi maakuntakohtaisesti, vaan laskelmissa joudutaan oletamaan, että yhteisöveron osuus jokaisessa maakunnassa on yhtä suuri, noin 42 prosenttia.

Kuvio 10. Valtion hallinnon verokertymä verolajeittain vuonna 2002

4 Laskentamenetelmästä

4.1 VATT:n alueellinen tasapainomalli

Tutkimuksessa käytetään laskennallista yleisen tasapainon aluemallia, joka perustuu tuotannon, kulutuksen ja julkisen sektorin yksityiskohtaisiin kuvauksiin. Mallissa oletetaan, että niin kuluttajat kuin yrityksetkin toimivat rationaalisesti. Mallissa kuluttajien ja yritysten valintoja kuvataan optimointiongelmina, joiden ratkaisuina saadaan erilaisten tuotteiden kulutuskysyntä tai vaikkapa työvoiman ja investointien kysyntä. Mallissa kaikki markkinat (hyödyke ja panosmarkkinat) ovat tasapainossa (kysyntä on yhtä suuri kuin tarjonta), ja tasapaino saavutetaan suhteellisten hintojen muutosten kautta.

Tasapainomalleissa toimialoittainen tuotantorakenne muuttuu ajan mittaan paljonkin tuotantopanosten hintasuhteiden muuttuessa, kun kallistuvia panoksia korvataan suhteellisesti halvemmilla. Tuotantopanosten kohdentuminen eri toimialoille määräytyy pitkällä aikavälillä toimialojen välisestä kilpailusta. Kotimainen varallisuus ja maailmanmarkkinat määräävät puolestaan tuotteiden kysynnän ja pitemmällä tähtäimellä myös investointimahdollisuudet. Tätä kautta maailmanmarkkinoista tehtävillä oletuksilla on mallissa keskeinen vaikutus mallin tuottamaan kuvaan talouden kehityksestä.

VATT:n VERM-malli on aito aluemalli, jossa alueiden keskinäiset vuorovaikutukset juontuvat alueiden välisistä tuotannontekijä- ja kauppavirroista. Mallin esikuvana toimii Australiassa kehitetty TERM-malli (Wittver et. al.), joka on käytössä lukuisissa muissakin maissa. Kukin maakunta on kuvattu omalla alueellisella mallillaan, ja mallit linkittyvät toisiinsa tavaroiden ja tuotannontekijöiden välisistä kauppavirroista. VERM-mallin lähestymistapa mahdollistaa sellaisen aluepolitiikan analyysin, jossa vaikutukset kumpuavat aidosti aluetasolta, kuten esimerkiksi alueen sisällä tapahtuvien tarjontaolosuhteiden muutosten vaikutusten analysoinnin (esimerkiksi alueen kustannusrakenteen muutosten vaikutus alueen ja koko maan tasolla).

Mallin aineistopohjana toimii alueellinen panos-tuotos aineisto ja aluejakona maakuntataso. Mallissa kuvataan tiivistetysti:

- työvoiman kysyntä ja hinta toimiala/alue tasolla
- julkiset sektorit: koulutus, terveydenhoito ja julkishallinto
- tuotantoverot ja hyödykeverot aluekohtaisesti
- alueelliset valtion ja kunnallisten verojen kertymät
- alueelliset valtion ja kuntien siirtomenot

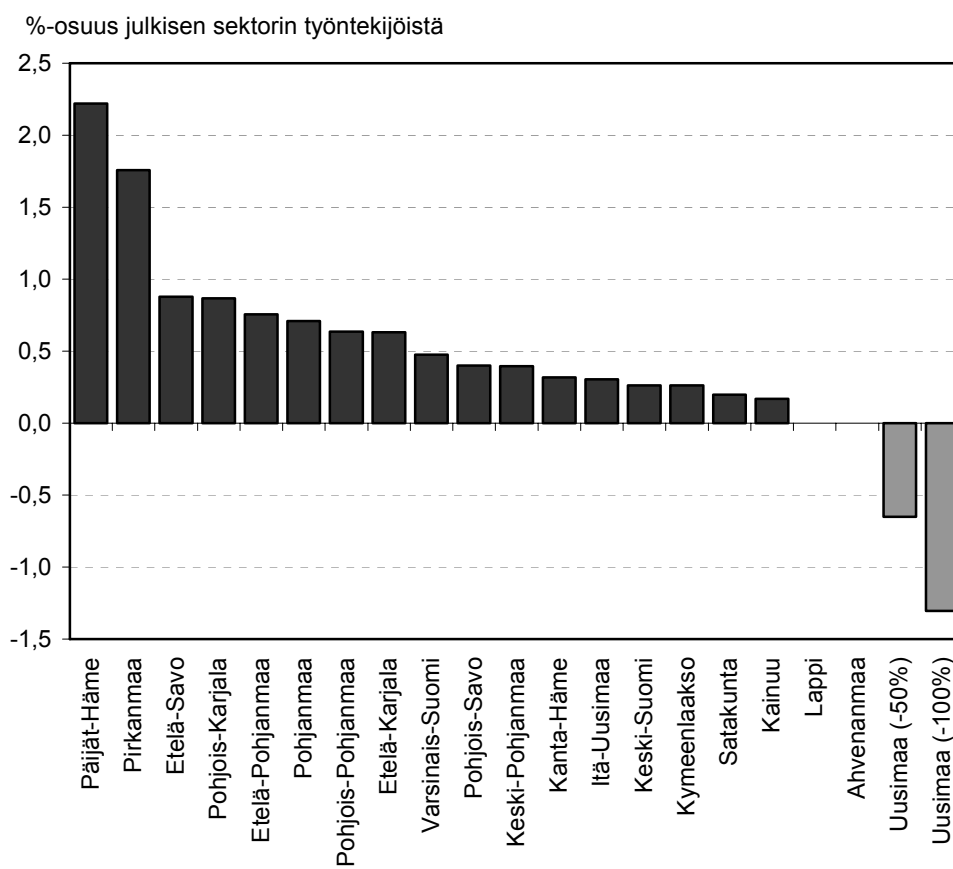
4.2 Politiikkaskenaarioiden muutosten kuvaaminen laskentamallissa

Tutkimuksen päätavoitteena on tutkia alueellistamisen vaikutuksia maakuntatasolla. Alueellistamisen tiedetään tapahtuvan vaiheittain siten, että ainakin aluksi vain osa Uudeltamaalta siirtyviä tehtäviä hoitaneista muuttaa uudelle sijoituspakkakunnalle. Tällöin lyhyellä tähtämellä on jossain määrin kaksoismiehitystä: toiminto on käynnissä sijoituspaikkakunnalla mutta myös Uudellemaalle jäänyt osa henkilöstöstä on edelleen työllistettyä. Pitemmällä tähtämellä sen sijaan voidaan olettaa, että kaikki työpaikat siirtyvät uusiin sijoituskohteisiin.

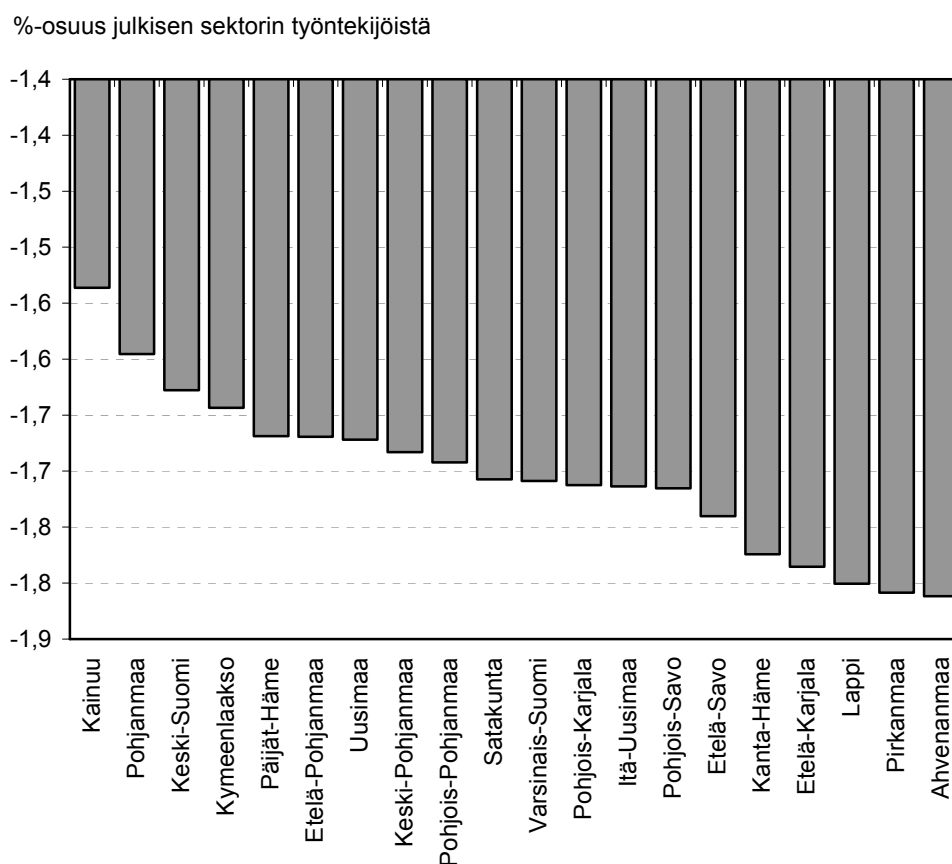
Laskelmissa tätä päällekkäisyyttä on kuvattu siten, että alueellistamista on tarkasteltu kahdessa vaiheessa, jossa ensi vaiheessa puolet Uudeltamaalta siirtyvistä työpaikoista on miehitetty vielä Uudellamaallakin, kun taas toisessa vaiheessa kaikki työpaikat ovat ehtineet siirtyä. Alueellistamisen yhteydessä siirtyvien työpaikkojen määrää on kuvattu luvussa 2.1. Tuottavuusohjelman vaikutuksia on arvioitu samoin kahdella ajanjaksolla, joita on kuvattu luvussa 2.2.

Kuvioon 11 on kerätty laskennan lähtökohtina toimivat henkilöstömuutokset alueellistamisohjelman osalta ja kuvioon 12 tuottavuusohjelman osalta. Laskelmissa oletetaan, että siirtyvä toiminto aloittaa täysipainoisesti uudella sijoituspaikallaan, mutta Uudenmaan osalta tarkastellaan sekä osittaista kaksoismiehitystä, jossa vain puolet henkilöstöstä siirtyy (Uusimaa -50) ja lopullista tilannetta, jossa kaikki työpaikat ovat siirtyneet (Uusimaa -100). Tuottavuusohjelman osalta on huomattava, että kuviossa 12 esitetty arvio riippuu sekä arviosta ikääntymisen kautta tapahtuvasta poistumasta että tuottavuusohjelmassa määritellyistä toimista, jotka koskevat henkilöstöä. Tuottavuusohjelman toimet eivät välttämättä kohdistu kaikkiin maakuntiin kovinkaan voimakkaina, jolloin kuvion arviota ajaa laskennallinen poistuma julkiselta sektorilta. Täten esimerkiksi Lapin ja Ahvenanmaan suhteellisen suuri prosentuaalinen muutos heijastaa enemmän poistumaa kuin tuottavuusohjelmassa määriteltyjä, niitä koskevia muita toimia.

Kuvio 11. Alueellistamisen vaikutus julkisen sektorin työntekijämäärään maakunnittain

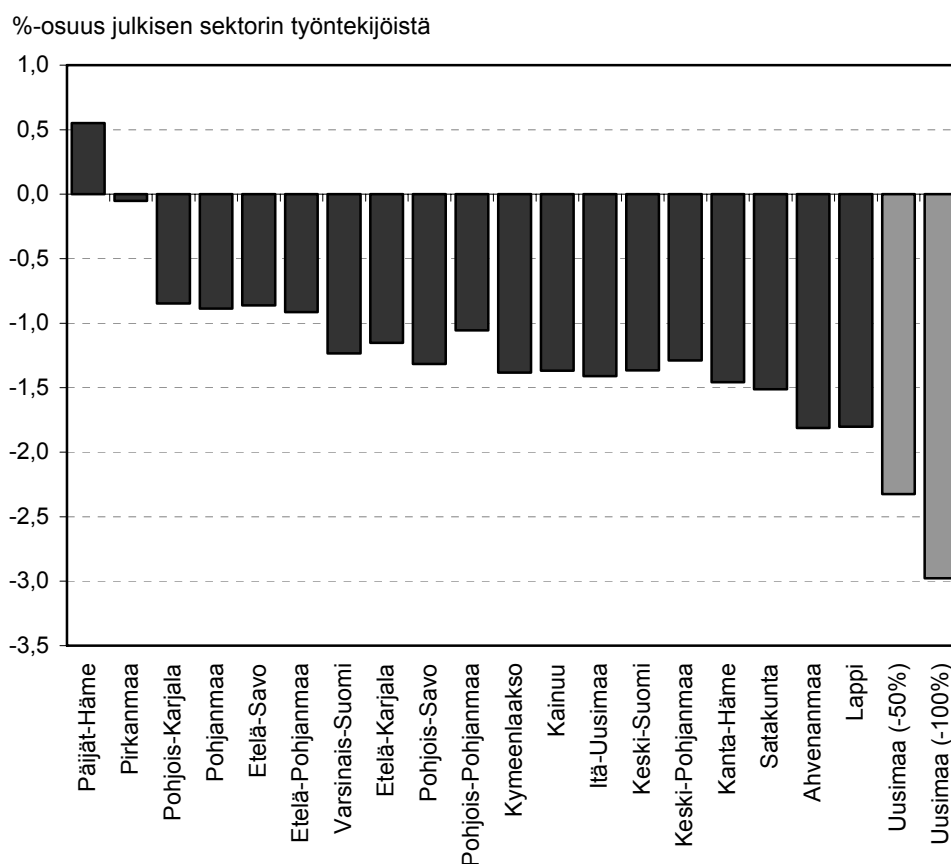

Kuvio 12. Tuottavuusohjelman vaikutus julkisen sektorin työntekijämäärään maakunnittain

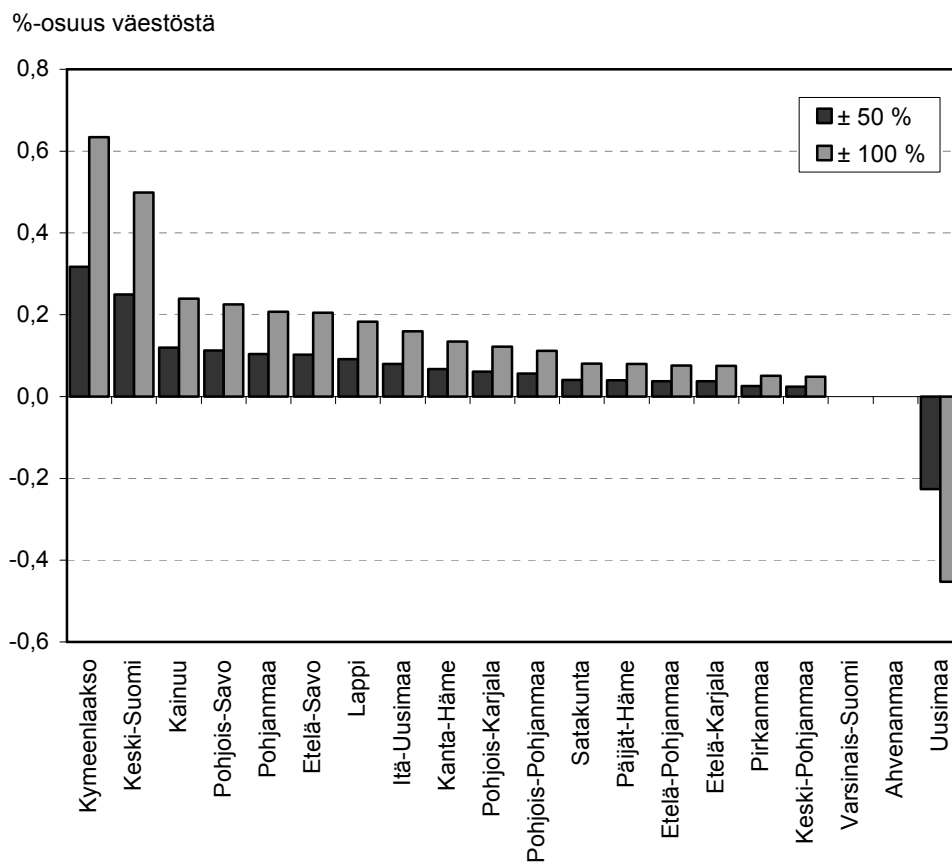
Alueellistamisen ja tuottavuusohjelman yhteisvaikutusta on kuvattu kuviossa 13. Kuvion prosenttiluvut kertovat kuinka paljon julkisen sektorin työllisyys kussakin maakunnassa lisääntyy tai vähenee eri skenaarioissa. Kuvion perusteella alueellistamisella on merkittävä vaikutus Kanta-Hämeessä ja Etelä-Savossa (joihin siirtyy puolustusvoimien esikuntia). Yleisesti ottaen tuottavuusohjelma kuitenkin dominoi alueellistamista.

Kuvio 13. Alueellistamisen ja tuottavuusohjelman vaikutus julkisen sektorin työntekijämäärään maakunnittain

Kuviossa 14 on arvioitu henkilöstömuutoksen suhteellista merkitystä maakunnan väestöön vertaamalla muuttaneiden määrää maakunnan väestömäärään. Kuviossa oletetaan, että uudelle sijaintipaikalle siirtyvän työntekijän mukana muuttaa keskimääräisen kokoinen perhe (2,11 henkeä). Kuvion perusteella alueellistaminen näyttää suhteellisesti merkittävämmältä Kymenlaaksossa ja Keski-Suomessa kuin Kanta-Hämeessä ja Etelä-Savossa, joihin suurimmat toimet julkisen sektorin kokoon verrattuna kohdistuvat.

Kuvio 14. Alueellistamisen vaikutus maakunnan väkilukuun

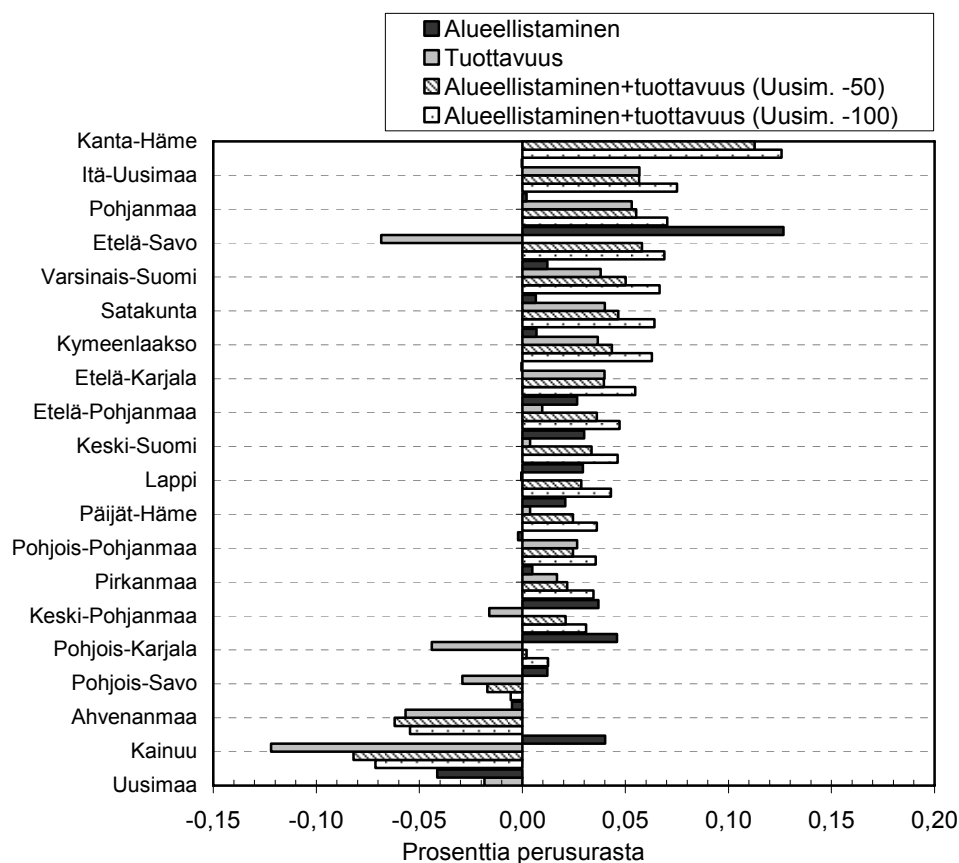

5 Laskelmien tulokset

Tässä luvussa kuvataan alueellistamisen vaikutuksia eräiden makrotaloutta kuvaavien mittareiden avulla.

Kuvioon 15 on koottu kokonaistyöllisyyden muutos maakuntatasolla eri vaihtoehtoisissa. Maakunnat on järjestetty alueellistamisen ja tuottavuusohjelman lopullisten yhteisvaikutusten vaikutusten suuruuden mukaiseen järjestykseen. Kuvioista näkyy selvästi, että työllisyys heikkenee tuottavuusohjelman myötä, kun julkisen sektorin poistuma ei tule täysin korvatuksi. Alueellistaminen sen sijaan kompensoi tätä vaikutusta. Kompensoiava vaikutus on suuri etenkin Kanta-Hämeessä, Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa, joissa työllisyys muuten laskisi selvästi. Toisaalta esimerkiksi Kainuussa poistuma on niin suuri, että alueellistamisohjelmakin kompensoi työllisyyden laskua vain osittain.

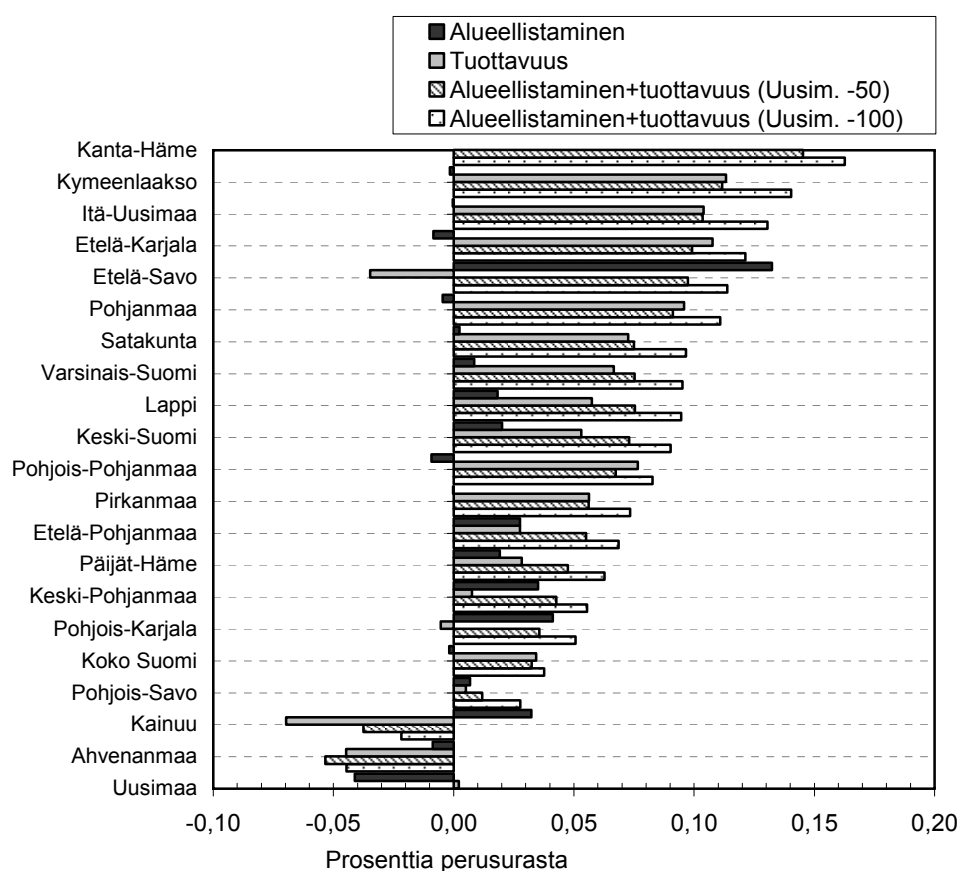
Kuvio 15. Kokonaistyöllisyys eri politiikkasimuloinneissa

Julkisen sektorin työllisyys heijastuu suoraan alueelliseen kokonaistuotantoon. Kuvioon 16 on koottu alueellistamisen vaikutukset maakuntien kokonaistuotantoon. Kuvion perusteella on selvää, etteivät alueellistamisen vaikutukset ole kokonaistuotantoon nähden kovin suuria. Maakuntien välillä on kuitenkin eroja, ja

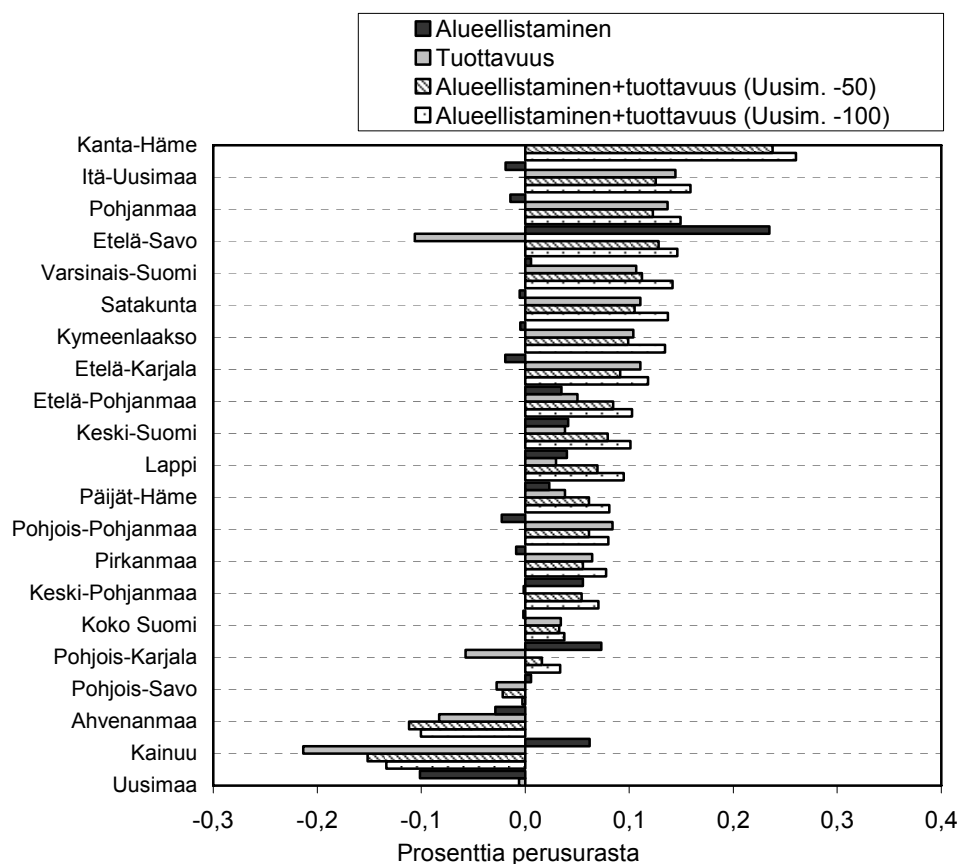
esimerkiksi Kanta-Häme ja Etelä-Savo hyötyvät alueellistamisesta selvästi. Uudellamaalla vaikutus on kaksivaiheinen, muttei ole pitkälläkään aikavälillä erityisen suuri. Alueellistamisohjelman ja tuottavuusohjelman yhteisvaikutus vaihtelee sekin maakunnittain. Esimerkiksi Kanta-Hämeen kohdalla on selvää, että tuottavuusohjelman myötä poistuu työpaikkoja, mikä laskee kansantuotetta, kun taas alueellistaminen tuo maakuntaan lisätyöpaikkoja ja kompensoi viime kädessä vanhenemisesta johtuvan poistuman vaikutuksia. Näin käy myös Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Kuvion perusteella on myös selvää, että alueellistamisohjelma piristää maakunnan taloutta vain, jos toimet riittävät kompensoimaan tuottavuusohjelman vaikutukset.

Kuvio 16. Kokonaistuotannon kasvu eri politiikkasimuloinneissa

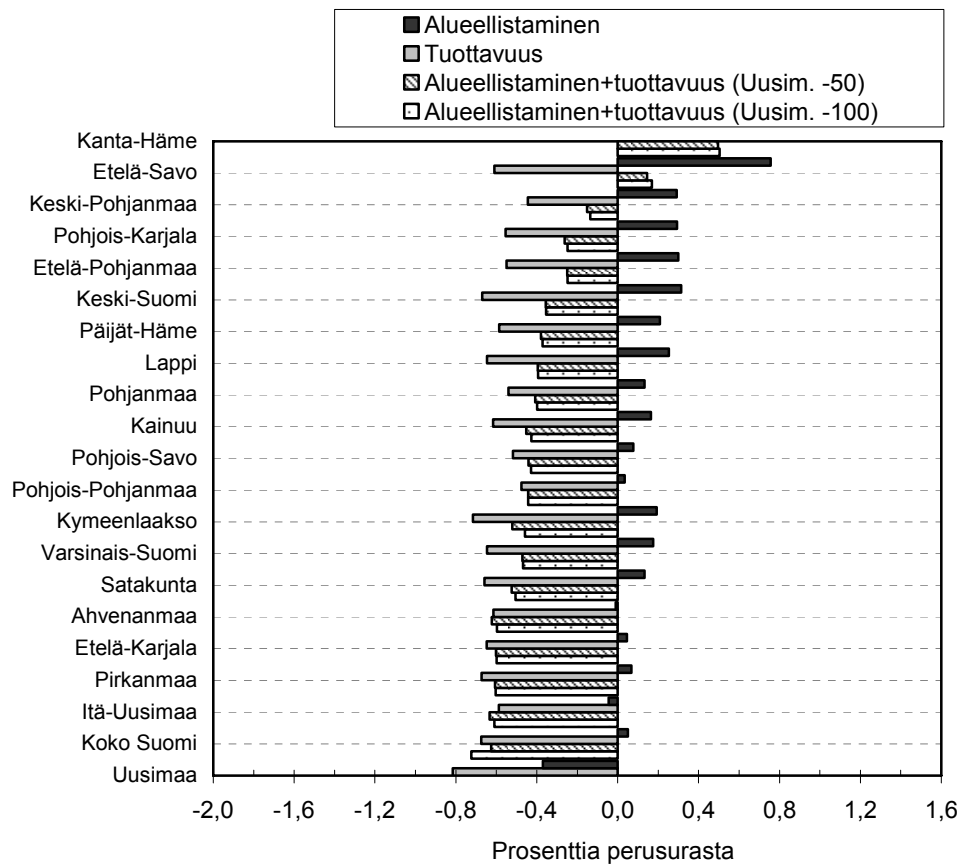
Kuviossa 17 on tarkasteltu kulutuskysynnän kehitystä. Kulutuskysyntä seuraa alueellisen kansantuotteen kehitystä, ja niinpä alueellistamisesta hyötyvät samat alueet kuin kansantuotteellakin mitattuna. Alueellistaminen tuo tällä mittarilla hyötyjä useimmille alueille. Uusimaa luonnollisesti menettää, ja Kainuun osalta poistuman vaikutus on niin suuri, että se näkyy myös kulutuksessa.

Kuvio 17. Kotitalouksien kulutuskysynnän kehitys eri politiikkasimuloinneissa

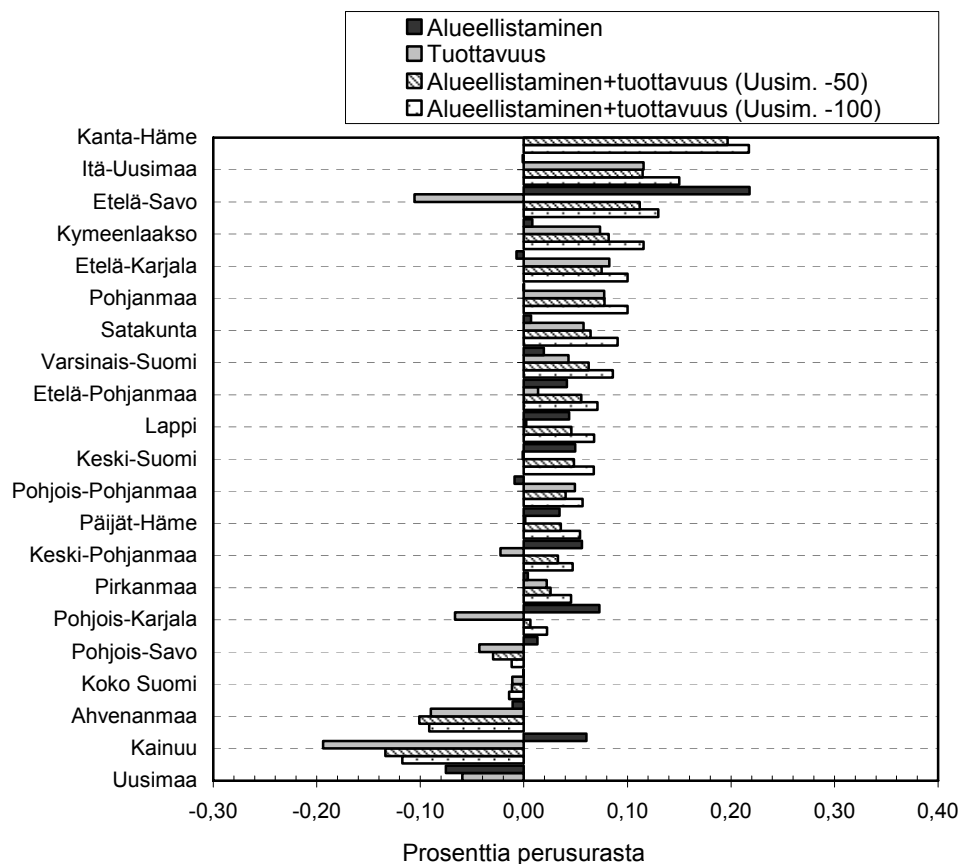
Kuvioon 18 on koottu julkisen kulutuksen kehitys. Julkiseen kulutukseen vaikuttaa julkisen sektorin tuotannossa alueellistamisen myötä tapahtuva muutos, jossa voi syntyä alueiden välillä eroja, koska julkisen sektorin tuotantorakenne vaihtelee alueittain. Kuvion perusteella onkin selvää, että alueellistaminen muuttaa julkisten menojen alueellista kohdentumista. Toinen muutoksen lähde voi olla alueellistamisen vaikutus väestörakenteeseen, jota tarkastellaan hieman tuonnempana.

Kuvio 18. Julkisyhteisöjen kulutuskysynnän kehitys eri politiikkasimuloinneissa

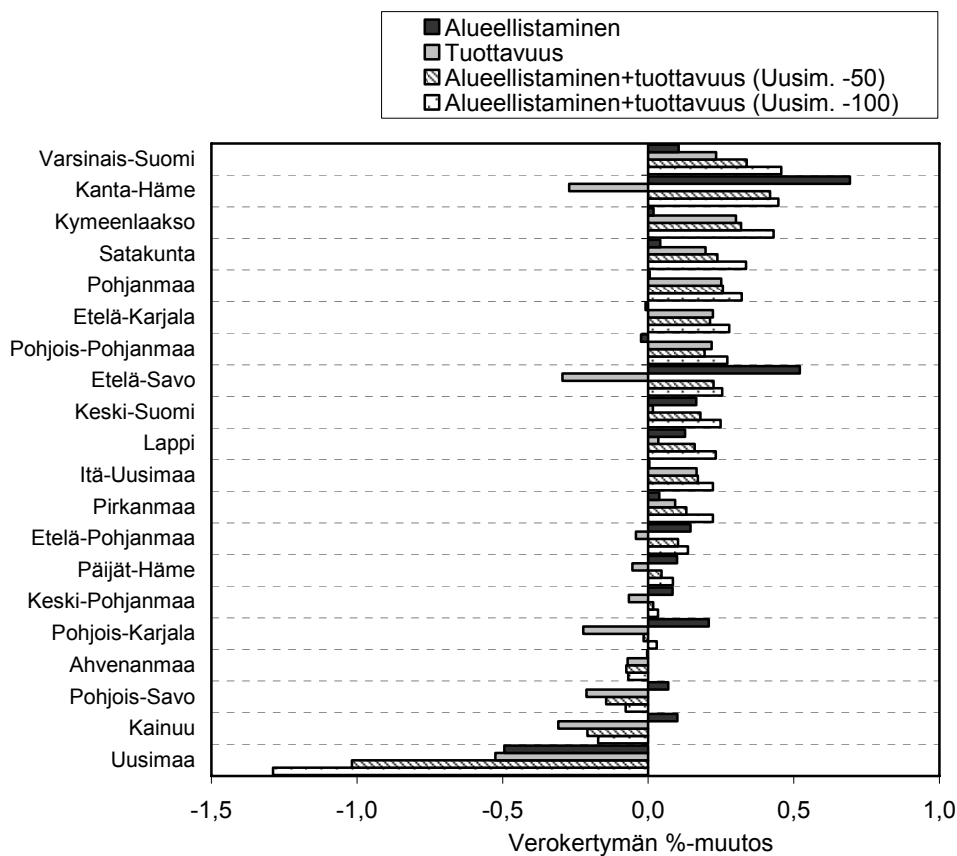
Kuviossa 19 tarkastellaan investointien kehitystä vuoteen 2011 mennessä. Investoinnit seuraavat alueellistamisen vaikutuksia työllisyyteen. Laskelmassa oletetaan, että pääoman pitkän tähtäimen tuotto ei muutu, mikä edellyttää pääoman arvonlisäosuuden säilymistä vakiona. Kun alueellistaminen aiheuttaa muutoksia alueellisessa työllisyydessä, syntyy tarvetta suunnata investoinnit uudelleen pitkän tähtäimen tasapainon palauttamiseksi. Kuvion perusteella nähdään siksi selvästi, että alueellistaminen piristää maakuntien investointejakin, jos alueellistaminen luo riittävästi kysyntää kompensoidakseen poistumasta aiheutuvan työllisyyden vähenemisen ja julkisen sektorin supistumisen.

Kuvio 19. Investointien kehitys eri politiikkasimuloinneissa

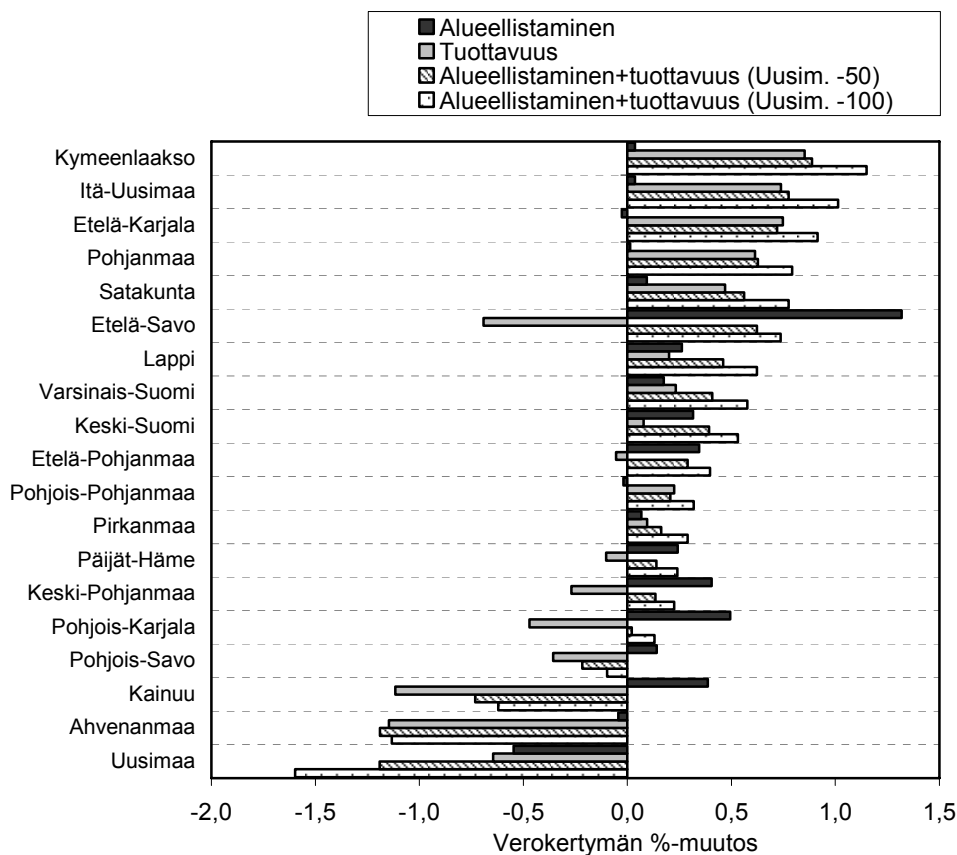
Kuvioon 20 on koottu valtion rahoitusaseman muutos maakunnittain. Laskelmas-
sa on otettu huomioon alueellistamisen ja tuottavuusohjelman myötä muuttuneet
verokertymät, mutta myös julkisten palvelujen tuotannossa alueellistamisen myö-
tä tapahtuvista muutoksista aiheutuva rahoituspaine, jossa on otettu huomioon
verokertymän muutoksen vaikutus. Laskelman perusteella näyttää selvältä, että
nettoverokertymä kohenee niillä alueilla, joille alueellistaminen keskittää julkisia
työpaikkoja. Uudenmaan tilanne sen sijaan heikkenee selvästi.

Kuvio 20. Valtion verokertymän muutos eri politiikkasimuloinneissa

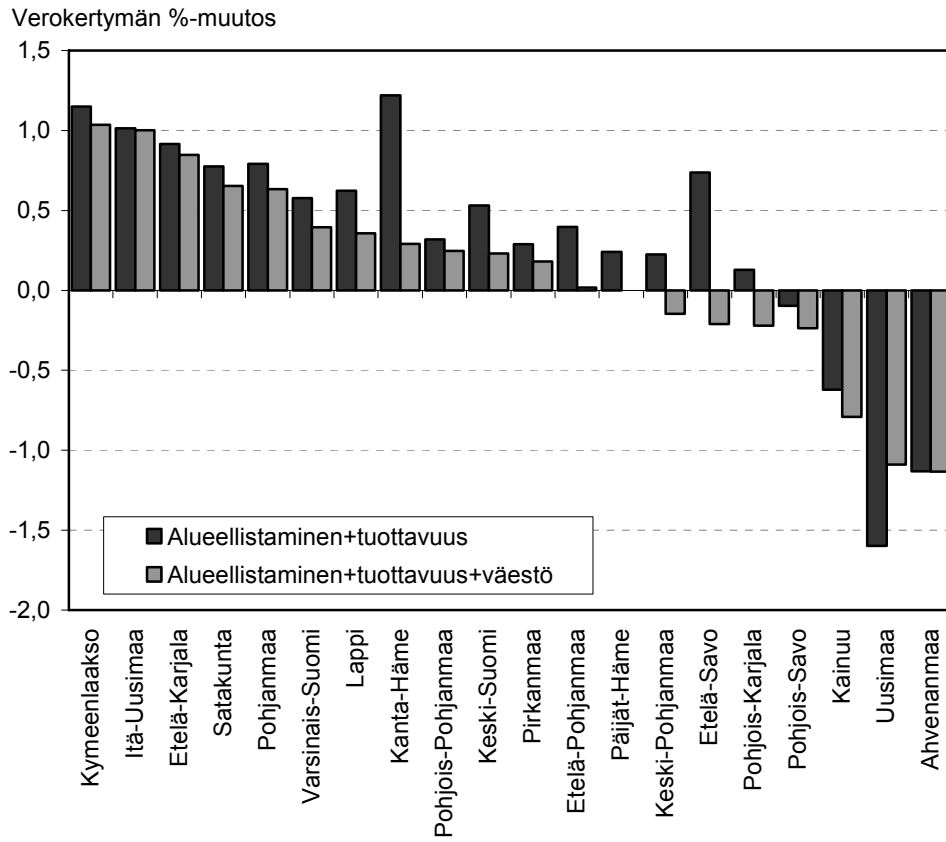
Kuvioon 21 on koottu kunnallisen sektorin rahoitusaseman muutos maakunnittain. Laskelmassa on otettu huomioon alueellistamisen ja tuottavuusohjelman myötä muuttuneet verokertymät sekä kunnallisten palvelujen kysynnän muutoksesta aiheutuva rahoituspaine. Myös tässä tarkastelussa näyttää siltä, että nettoverokertymä kohenee niillä alueilla, joille alueellistaminen keskittää julkisia työpaikkoja.

Kuvio 21. Kunnallisen verokertymän muutos eri politiikkasimuloinneissa

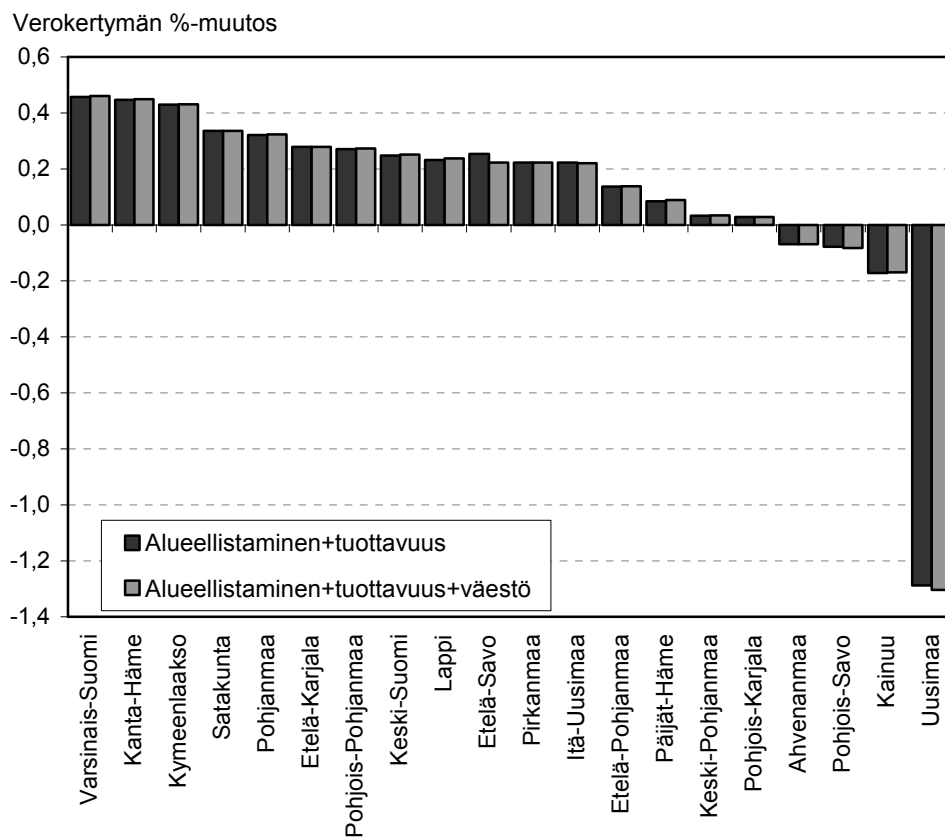

Kunnallisista menoista osa on sellaisia, että ne riippuvat selvästi väkiluvusta. Kuviossa 22 on tarkasteltu sitä vaikutusta, mikä mukana muuttavilla perheenjäsenillä voisi olla alueellistamisen myötä kunnallissektorin rahoitusasemaan. Laskelmassa on arvioitu luvun 4.2. mukaisesti, että muuttavan työntekijän mukana siirtyy keskimääräisen kokoinen perhe. Laskelman perusteella väkiluku vaikuttaisi suuren muuttovoiton ja suuren muuttotappion maakuntien rahoitusasemaan jonkin verran. Kuvion 14 perusteella alueellistamisen vaikutus väestöön jää suurimmassa osassa maakuntia pieneksi, eikä muutos nettorahoitusasemassa muutu kovin paljon väestössä tapahtuvan muutoksen vuoksi. Valtion menojen osalta vaikutus jää pienemmäksi, kuten kuviosta 23 selviää.

Kuvio 22. Väestön vaikutus kuntien verokertymään (Uusimaa -100)

Kuvio 23. Väestön vaikutus valtion verokertymään (Uusimaa -100)

6 Johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa on pyritty arvioimaan valtionhallinnon toimintojen alueellistamisen taloudellisia vaikutuksia maakuntatasolla ja kunnallistalouden ja valtiontalouden tasoilla. Alueellistamista on tarkasteltu toimintojen siirtämisenä pääkaupunkiseudun ulkopuolella hoidettavaksi. Pitkällä tähtäimellä alueellistaminen näkyy valtionhallinnon työpaikkojen vähenemisenä pääkaupunkiseudulla ja niiden lisääntymisenä muualla Suomessa. Valtionhallinnon työpaikkojen kehitykseen vaikuttavat kuitenkin henkilöstön vanhenemisen aiheuttama luonnollinen poistuma sekä muut politiikkaohjelmat, ennen kaikkea valtion tuottavuusohjelma.

Tutkimuksen perusteella on selvää, että ohjelmia tulisi arvioida kokonaisuuksina. Alueellistaminen näkyy ennen kaikkea siinä, että sen avulla kompensoidaan poistuman vaikutuksia. Tämä vaikutus on suuri etenkin Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Kuitenkin esimerkiksi Kainuussa poistuma on niin suuri, että alueellistamisohjelma kompensoi työllisyyden laskua vain osittain.

Alueellistamisella on vaikutuksia sekä valtionalouteen että kuntien talouteen, jota tutkimuksessa on arvioitu maakuntatasolla. Laskelmien perusteella nettoverokertymä kohenee niillä alueilla, joille alueellistaminen keskittää julkisia työpaikkoja. Uudenmaan tilanne sen sijaan heikkenee selvästi.

Lähteet

- Ahokas, Jussi (2007): Julkisen talouden aluetilit, Sisäministeriö. Esitelmä Alueellinen panos-tuotos ja aluetilinpidon satelliitit -seminaarissa tilastokeskuksessa 24.5.2007.
- Alueellistamiskatsaus (2007): Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2/2007.
- Eurostat (1997): Euroopan kansantalouden tilinpito. EKT95. Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, Luxemburg.
- Horridge, Mark – Madden, John – Wittwer, Glyn (2003): Using a highly disaggregated multi-regional single-country model to analyse the impacts of the 2002-03 drought on Australia, CoPS/IMPACT Working Paper Number G-141.
- Julkinen sektori työnantajana (2006):
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/08_muut_julkaisut/ho_eupj_suomi_netti.pdf
- Nivalainen, S. – Volk, R. (2004): Alueellinen väestökehitys vuoteen 2030 ja siihen vaikuttavat tekijät. Teoksessa Kautto, M.: Alueellinen väestökehitys ja politiikan uudistamistarpeet.
- Talousarvioesityksen Aluepoliittiset Vaikutukset, Liite 2 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2006.
[http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/7b11c3f4788d1954c22571e600342062/\\$file/tae2007_aluepoliittiset_vaikutukset.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/7b11c3f4788d1954c22571e600342062/$file/tae2007_aluepoliittiset_vaikutukset.pdf)
- Tietoja Valtion Henkilöstöstä (2005), Valtiovarainministeriö.
www.vm.fi/julkaisusarjat -> Valtion työmarkkinalaitos.
- Tilasto Suomen Eläkkeensaajista, Suomen virallinen tilasto, Sosiaaliturva 2006,
<http://www.etk.fi/Binary.aspx?Section=41214&Item=57929>
- Valtiontalouden Kehykset Vuosille 2007–2011. VM 5/214/2006.
- Wittwer, Glyn – McKirdy, Simon – Wilson, Ryan (2006): Analysing a hypothetical Pierce's disease outbreak in South Australia using a dynamic CGE approach, CoPS/IMPACT Working Paper Number G-162.

**VATT-KESKUSTELUALOITTEITA / DISCUSSION PAPERS ISSN 0788-5016
- SARJASSA ILMESTYNEITÄ**

370. Räisänen Heikki with the contribution of Heinonen Elisabet: Comparative Analysis on the Job-Broking Market in Japan and Finland. Helsinki 2005.
371. Riihelä Marja – Sullström Risto – Tuomala Matti: Trends in Top Income Shares in Finland. Helsinki 2005.
372. Aaltonen, Juho – Rätty Tarmo – Järviö Maija-Liisa – Luoma Kalevi: Perusterveydenhuollon kustannukset ja tuotetut palvelut – tuottavuuden kehitys 1997–2003. Helsinki 2005.
373. Honkatukia Juha – Kemppe Heikki – Kerkelä Leena: Arvioita ilmasto- ja energiastrategian kansantaloudellisista vaikutuksista. Helsinki 2005.
374. Aaltonen Juho – Kirjavainen Tanja – Moisio Antti: Kuntien perusopetuksen tehokkuuserot ja tuottavuus 1998-2003. Helsinki 2005.
375. Kerkelä Leena – Lehtonen Heikki – Niemi Jyrki: The Impacts of WTO Export Subsidy Abolition on the Agri-food Industry in EU: A Preliminary Assessment. Helsinki 2005.
376. Hietala Harri – Kari Seppo: Formula Apportionment osana yritysverotuksen harmonisointia Euroopassa. Helsinki 2005.
377. Kiander Jaakko – Romppanen Antti (eds.): Finland's First 10 Years in the European Union – Economic Consequences. Helsinki 2005.
378. Kangasharju Aki: Do Wage-subsidies Increase Employment in Subsidised Firms? Helsinki 2005.
379. Jones Ronald W.: Aspects of Globalization. Helsinki 2005.
380. Virén Matti: Miten arvonlisävero vaikuttaa kuluttajahintoihin. Helsinki 2005.
381. Hjerppe Reino – Kiander Jaakko – Virén Matti: Are Government Expenditure Productive? Measuring the Effect on Private Sector Production. Helsinki 2006.
382. Riihelä Marja – Sullström Risto: Väestön ikääntyminen, kulutus, säästäminen ja eriarvoisuus. Helsinki 2006.
383. Hynninen Sanna-Mari – Kangasharju Aki – Pehkonen Jaakko: Regional Matching Frictions and Aggregate Unemployment. Helsinki 2006.
384. Ghatak Subrata – Sánchez-Fung José R.: Is Fiscal Policy Sustainable in Developing Economies? Helsinki 2006.
385. Lyytikäinen Teemu: Rent Control and Tenants' Welfare: the Effects of Deregulating Rental Markets in Finland. Helsinki 2006.
386. Riihelä Marja: Kotitalouksien kulutus ja säästäminen: Ikäprofiilien ja kohorttien kuvaus. Helsinki 2006.
387. Siivonen Erkki: Finanssisäännöt ja varallisuus oikeudet julkisten investointien analyysissä. Helsinki 2006.
388. Berghäll Elina: R&D and Productivity Growth in Finnish ICT Manufacturing. Helsinki 2006.

389. Berghäll Elina: Technical Efficiency in an R&D Intensive Industry: Finnish ICT Manufacturing. Helsinki 2006.
390. Berghäll Elina: Technical Change, Efficiency, Firm Size and Age in an R&D Intensive Sector. Helsinki 2006.
391. Ervasti Heikki – Venetoklis Takis: Unemployment and Subjective Well-being: Does Money Make a Difference? Helsinki 2006.
392. Hietala Harri – Kari Seppo: Investment Incentives in Closely Held Corporations and Finland's 2005 Tax Reform. Helsinki 2006.
393. Räisänen Heikki: Kaksi näkökulmaa julkisen työnvälityksen tehokkuuteen. Helsinki 2006.
394. Honkatukia Juha – Moilanen Paavo – Törmä Hannu: Runkoverkkosuunnitelman aluetaloudelliset vaikutukset. Helsinki 2006.
395. Honkatukia Juha – Rajala Rami – Sulamaa Pekka: Julkisen sektorin tuottavuuden kasvu ja työikäisen väestön määrän muutos 2005–2020, Rakenteellinen pitkän aikavälin tarkastelu alueellisella tasapainomallilla. Helsinki 2006.
396. Kyyrä Tomi – Wilke Ralf A.: Reduction in the Long-Term Unemployment of the Elderly: A Success Story from Finland Revised. Helsinki 2006.
397. Martikainen Emmi – Virén Matti: Valmisteverojen välittyminen kuluttajahintoihin Suomessa 1997–2004. Helsinki 2006.
398. Mälkönen Ville: Eri hankintamuodot julkisissa investoinneissa. Helsinki 2006.
399. Haataja Anita – Mattila-Wirola Päivi: Impact of Alternative Benefit Levels and Parental Choices on the Parents' Income. Micro-simulation Approach on the Finnish Parental Leave. Helsinki 2006.
400. Kyyrä Tomi – Ollikainen Virve: To Search or Not to Search? The Effects of UI Benefit Extension for the Elderly Unemployment. Helsinki 2006.
401. Hämäläinen Pellervo: Julkisten investointien tuottavuus. Katsaus kirjallisuuteen ja Suomi vuosina 1948-2003. Helsinki 2006.
402. Virén Matti: Fiscal Policy in the 1920s and 1930s. How Much Different It Is from the Post War Period's Policies. Helsinki 2006.
403. Aaltonen Juho: Perusterveydenhuollon menoeroja selittävät tekijät ja terveyskeskusten kustannustehottomuus. Helsinki 2006.
404. Venetoklis Takis: Guide to FUSSEP (Finnish University Students Socio-Economic Preferences) 2005 round. Helsinki 2006.
405. Honkatukia Juha – Mälkönen Ville – Perrels Adriaan: Impacts of the European Emission Trade System on Finnish Wholesale Electricity Prices. Helsinki 2006.
406. Kyyrä Tomi – Maliranta Mika: The Micro-Level Dynamics of Declining Labour Share: Lessons from the Finnish Great Leap. Helsinki 2006.
407. Korkeamäki Ossi – Uusitalo Roope: Employment Effects of a Payroll-Tax Cut: Evidence from a Regional Tax Exemption Experiment. Helsinki 2006.

408. Kari Seppo – Kiander Jaakko – Ulvinen Hanna: Vapaaehtoinen eläkevakuutus ja verotus. Katsaus kirjallisuuteen ja empiirinen kuva vapaaehtoisen eläkesäästämisen kehityksestä. Helsinki 2006.
409. Jalava Jukka – Kavonius Ilja Kristian: Durable Goods and Household Saving Ratios in the Euro Area. Helsinki 2006.
410. Sulamaa Pekka – Widgrén Mika: Turkish EU Membership: A Simulation Study on Economic Effects. Helsinki 2007.
411. Kohonen Anssi: Perintö- ja lahjaverotus – Näkökulmia talousteoriasta, maailmalta ja Suomesta. Helsinki 2007.
412. Perrels Adriaan: Economic Implications of Differences in Member State Regulations for the European Union Emission Trade System. Helsinki 2007.
413. Lehtonen Sanna – Moisio Antti: Kuntien valtionosuusjärjestelmä Suomessa ja Ruotsissa. Helsinki 2007.
414. Seppä Elina: Innovation Performance of Firms in Manufacturing Industry: Evidence from Belgium, Finland and Germany in 1998-2000. Helsinki 2007.
415. Kanniainen Vesa – Kari Seppo – Ylä-Liedenpohja Jouko: Nordic Dual Income Taxation of Entrepreneurs. Helsinki 2007.
416. Kari Seppo – Karikallio Hanna: Tax Treatment of Dividends and Capital Gains and the Dividend Decision under Dual Income Tax. Helsinki 2007.
417. Perrels Adriaan – Kangas Elina: Vapaa-ajan asuntojen omistus ja käyttö – Esiselvitys ekotehokkuuden kartoitusta varten. Helsinki 2007.
418. Riihelä Marja – Sullström Risto – Tuomala Matti: Economic Poverty in Finland 1971–2004. Helsinki 2007.
419. Lyytikäinen Teemu: The Effect of Three-Rate Property Taxation on Housing Construction. Helsinki 2007.
420. Korkeamäki Ossi: Laskelmia miesten ja naisten välisen palkkaeron kaventamisesta julkisella sektorilla. Helsinki 2007.
421. Kosonen Tuomas: The Increased Revenue from Finnish Corporate Income Tax in the 1990s. Helsinki 2007.
422. Appelqvist, Jukka: Wage and Earnings Losses of Displaced Workers in Finland. Helsinki 2007.
423. Honkatukia Juha – Rajala Arto: Energia, päästökauppa ja kilpailukyky – Suomalaisen energiaintensiivisen teollisuuden näkemyksiä EU:n päästökaupasta ja pohjoismaisista energiemarkkinoista. Helsinki 2007.
424. Kari Seppo – Kosonen Tuomas – Kröger Outi: Vakuutusturvan vaje perhehuoltajan kuoleman kohdatessa. Julkisen turvan taso ja yksityinen henkivakuutusturva. Helsinki 2007.
425. Luoma Kalevi – Moisio Antti – Aaltonen Juho: Secessions of Municipal Health Centre Federations: Expenditure and Productivity Effects. Helsinki 2007.
426. Kari Seppo – Karikallio Hanna – Pirttilä Jukka: Anticipating Tax Changes: Evidence from the Finnish Corporate Income Tax Reform of 2005. Helsinki 2007.